Leto V., štev. 105 | Ljubljana, sobota, 3. maja 1924 | Cena 2 Din

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20·— Din
za inozemstvo 30·— „
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/I.
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravništvo:
Ljubljana, Prešernova ul. št. 54. Telef. št. 86.

Podružnici:
Maribor, Barvarska ul. 1/
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri poštn. čekov. zavodu štev. 11.842.

Ljubljana, 2. maja.

Kriza se bliža svoji kulminaciji. Borba med narodno koalicijo in opozicijonalnim blokom, ki je po svoji odločilni večini federalističen in separatističen, stoji tik pred odločitvijo. Ako naj poiščemo za označbo dogodkov, ki se sedaj vršijo v našem notranjepolitičnem življenju, primerno formulo, lahko rečemo, da gre za vprašanje, kdo bo zmagal, ali Radić ali država? Vse drugo, kar se sedaj govori in piše, vsa razmišljanja o številkah in formalitetah, kakor so interesantna in tudi potrebna, so le okraski enostavnega problema, ki je postavljen na dnevni red. Ali naj gre bodoči razvoj naše države v smeri notranje utrditve na temelju unitaristične ideje, ali pa naj se prične dekonstruiranje Jugoslavije v svrho iskanja novih državnopravnih formul in osnov na podlagi separatistične misli, in s sicer neizrečenim, pa vendar le pripuščenim zadržkom dejanskega razjedinjenja in porušenja onega, kar sta nam zagarantirala 1. december in 28. junij.

Edino narod kot nosilec državne ideje in moči je poklican reči v tem sporu odločilno besedo. Po principih demokratizma mora biti tako, kakor se bo izjasnila njegova večina. Prihod radićevcev v Beograd je nujnost te odločitve pospešil. Parlament je nemožen, politično in moralično, da nadaljuje parlamentarno delo, dokler konflikt ni predložen narodu. Vlada narodne koalicije hoče to storiti takoj, ona kot čuvarica dosedanjih temeljev naše države smatra, da je sama opravičena voditi volitve. Opozicijski blok, v katerem prevladuje destruktiven element, stremi za tem, da bi on s prevzetjem vlade mogel avtoritativno vplivati na narodovo odločitev. Vlada opozicijonalnega bloka bi torej pomenila pričetek rušilnega dela od zgoraj, pod avtoriteto same državne oblasti.

Kaj bi to pomenilo, o tem ni treba mnogo razmišljati. Politika Radićeve stranke je najboljši dokaz, koliko važnost polaga najradikalnejši del separatistov na to, da se onozicijski blok polasti tik pred neizogibno narodno odločitvijo državnega krmila. Radićevci so postali oportunisti, da dosežejo zaželjen cilj. Seveda oportunisti svoje vrste, ki si pripravljajo tekste svojih proglasov za oba slučaja: za svojo in za Pašić-Pribičevićevo vlado. Oni naivno spekulirajo, da bodo mogli s par popustljivimi frazami za hip prikriti svoj glavni načrt in še bolj naivno menijo, da se ne bo zapazilo, da so pripravljeni še z jačjim poudarkom se priznati k svoji pravi koncenciji, ako se jim projekt ne obnese. Taka taktika more biti v manj važnih vprašanjih uspešna, ona pa mora nujno voditi v neuspeh, kadar gre za največje odločitve.

Kriza traja sedaj že precej dolgo in gre javnosti hudo na živce. Toda tokrat se je ne da obrazložiti z zaničljivo razlago «ima vremena», treba jo je marveč razumeti kot izraz onega razčiščenja, ki je potrebno, da se omogoči jasna in čista opredelitev vsem faktorjem, ki jim po ustavi gre končna beseda.

Kdor meni, da je mogoče vso državno oblast izročiti v roke Radića, ki ga danes preganjajo kot veleizdajnika, kdor misli, da je mogoče dvomiti o tem, ali naj zmaga država ali Radić, ta morda ne bo vedel še točnega odgovora na vprašanje, kako se bo sedanja kriza razpletla. Vsi drugi pa z odgovorom ne bodo v zadregi.

Pomen kraljevega obiska v Parizu

Beograd, 2 maja. r. Potrjuje se, da službeni poset našega kraljevega para v Parizu ne bo imel velikih političnih posledic. Verjetno je, da se ne bo sklenila nobena nova zveza. Kompetentni krogi sicer o vprašanju sklepanja zveze s Francijo nočejo dati nobenih pojasnil, čeprav vprašanje v tem momentu zanima vso evropsko javnost. Vendar se lahko reče, da je službeni poset rumunske kraljevske dvojice v Parizu nekoliko prejudiciral političnemu pomenu poseta naše kraljeve dvojice. Tako je znano, da je udravica predsednika francoske republike rumunskemu kraljevskemu paru napravila nekoliko neugoden efekt v pogajanjih, ker se smatra, da je Francija svojo politiko preveč angažirala na strani Rumunije, dočim interesi Rumunije niso identični z interesi Češkoslovaške in Jugoslavije. Mala antanta je bila utemeljena, da se obdrži status quo v Srednji Evropi napram Madžarski, ne pa napram Vzhodni Evropi.

Kulminacija parlamentarne krize

AVDIJENCA SE VRŠI ZA AVDIJENCO. — NEPARLAMENTARCI PRI KRALJU. — BORBA MED NARODNO KOALICIJO IN OPOZICIJONALNIM BLOKOM. — NEPOSREDNO PRED RAZPLETOM KRIZE.

Beograd, 2. maja. r. Jutri se sestane Narodna skupščina. Zadevni oglas napoveduje, da se jutri ugotovi dnevni red za bodočo sejo. Mesto tega bo na seji po prečitanju protokola prebrano obvestilo vlade, da je podala ostavko, nakar bo parlament znova odgoden do rešitve krize.

Včerajšnje avdijence.

Včeraj je kralj sprejel v avdijenci izmed samostalnih demokratov vseuč. prof. dr. Aleksandra Belića in bivšega narodnega poslanca Kosto Spasojevića, izmed davidovićevcev narodnega poslanca Dragutina Pešića, nato Kosto Timotijevića, ki simpatizira s Pribičevićevo ideologijo, ter končno bivšega ministra za socijalno politiko dr. Dušana Peleša. Te avdijence so ible povsem informativnega značaja. Mnogo se je opazilo, da so bila sprejeta dva neparlamentarca (prof. Belić in Spasojević), ki oba pripadata Pribičevićevi skupini. Tudi avdijenci posl. Koste Timotijevića se pripisuje velik pomen. Posl. Timotijević je sicer član Davidovićeve grupe, vendar pa je znano, da ne odobrava politike opozicijskega bloka.

Situacija nespremenjena.

Po dosedanjih avdijencah se splošno sodi, da je *situacija neizpremenjena in razpust parlamenta ter nove volitve pod dosedanjo vlado neizogibne. Opozicijski blok, ki je izgubil vsako nado v svojo poslovno ali volilno vlado, se še nadeja nekake «širše koncentracijske vlade.»* Njeno širino pa bi z radićevci na čelu, hoteli nekateri omejiti z izločenjem samostalnih demokratov in Pašića, kar pomeni izločitev radikalne stranke. Drugi zopet izmišljujejo

najfantastičnejše koncentracijske kombinacije.

Ena najuspelejših je ta, da bi naj postal Pašić «častni», Ljuba Davidović pa «dejanski predsednik koncentracijskega kabineta. (Zagrebški blokaški listi servirajo to kombinacijo s pripombo, da bi pri tem imeli največji dobiček — klerikalci. Op. ur.)

Najbolj komično učinkuje kako naivno hoče blok kovati intrige iz Pašićevega govora v Bjelini, češ da je Pašić s pozivom na borbo proti onim, ki hočejo delovati proti narodovi volji (kar je bilo seveda naperjeno proti separatistom) grozil samemu kralju. Federalisti in republikanci so naenkrat postali branitelji — kralja... Seveda te prozorne intrige ne najdejo nikjer odmeva, najmanj pa tam, za kamor so skovane.

Prihod radićevcev.

Danes dopoldne je dospelo v Beograd 35 radićevskih poslancev in zvečer še ostali. Takoj po prihodu je dr. *Maček* konferiral z dr. *Koroščem* in Ljubo *Davidovićem* ter jima je razodel rezultat včerajšnje seje v Zagrebu in izročil definitivno stilizirani tekst proglasa HRSS. Z dr. Koroščem in Davidovićem je konferiral tudi poslanec Gjoka *Popović*, ki je prisostvoval včerajšnji seji radićevskega glavnega odbora v Zagrebu. Ob 12. in pol je odšel posl. Popović v dvor in iz opozicijonalnih krogov se je raznašalo, da je bil pozvan v avdijenco, da referira kralju o včerajšnji seji HRSS. Ta vest se je kmalu izkazala za netočno. G. Popović je bil le v dvornem maršalatu, kjer je ministru dvora g. Jankoviću dal nekatere informacije. Danes je dospel v Beograd bivši zagrebški pokrajinski namestnik Cimić, ki je notranjemu ministru referiral o včerajšnji radićevski konferenci.

Sestanek zastopnikov vladne koalicije.

Danes se je vršil sestanek zastopnikov vladine koalicije.

Na tem sestanku se je ugotovilo, da se položaj normalno razvija in da se kriza približuje svojemu vrhuncu. Formalna rešitev se bo izvršila v najbližjih dneh. Trezni politični krogi ne dvomijo o tem *kako* se bo izvršila.

Ljuba Jovanović in Ljuba Davidović pri kralju.

Mnogo pozornosti je vzbudila današnja popoldanska konferenca opozicije, ki je trajala štiri ure.

Med tem je bil ob 18. poklican v dvor predsednik narodne skupščine Ljuba *Jovanović*, ki je ostal pri kralju nad poldrugo uro. Za njim je prišel proti 20. v avdijenco Ljuba *Davidović*, ki je kralju poročal o politiki opozicijskega bloka. G. Davidović je ostal na dvoru skoraj do 21. Po svojem povratku je izjavil novinarjem: Moja avdijenca je bila zgolj informativnega značaja. Kralj ni od mene zahteval nobenih predlogov. Ali bodo zastopniki Radićevega kluba sprejeti ne vem. Položaj še ni povsem razčiščen in kriza bo najbrž trajala še nekaj dni.

Po svoji avdijenci je g. Davidović še odšel v parlament, vendar so bili ostali voditelji opozicije že vsi zapustili klube ter odšli.

Ljuba Jovanović je zvečer še posetil g. Pašića, s katerim se je dolgo razgovarjal.

Ali bodo radićevci sprejeti.

Danes se je ves dan govorilo, da so dobili tudi zastopniki Radićevega kluba poziv na dvor. *To se dosedaj ni zgodilo. Kakor se čuje je poziv v avdijenco odvisen od tega ali se bo Radićev klub glede monarhije in državnega edinstva jasno opredelil.*

V pričakovanju nadaljnih dogodkov.

V parlamentu vlada danes velika živahnost in napetost. Klubi so polni in poslanci živahno komentirajo dogodke ter ugibajo o razpletu krize. Jutrišnja seja skupščine bo polnoštevilno posečena akoravno se zna, da bo takoj po prečitanju vladine ostavke odgodena.

Obupni napori opozicije

V VČERAJŠNJI SEJI PREDSTAVNIKOV OPOZICIJE JE PRIŠLO DO NESOGLASIJ. — RADIČEVCI IMAJO DVA MANIFESTA PRIPRAVLJENA.

Beograd, 2. maja. p. Borba med vlado in koalicijo je v zadnjih *dneh dosegla kulminacijo.* Vse je pričakovalo, da bo formalna odločitev krone padla že danes. Vendar pa se posvetovanja krone še nadaljujejo. Krona se bo držala parlamentarnih načel ter bo v zadnjem trenotku še nudila radićevcem možnost, da odstopijo od svojih negativnih nazorov. Radićevci se nahajajo v svojem *najtežjem trenutku.* Njihov položaj je brez izhoda ter mora vsaka njihova *izjava ubiti ali Davidovića ali Radića.* Širijo se vesti, da *imajo radićevci pripravljena dva proglasa.* V enem zavzemajo oportunistično stališče, ki naj bi pomoglo opozicijskemu bloku na krmilo, v drugem, ki je sestavljen za slučaj, da bi sedanja vlada dobila volilni mandat, znova naglašajo svoje intransigentno stališče.

Blok je bil včeraj zelo optimističen. Posrečilo se mu je namreč zadržati objavo radićevskega proglasa, ki je bil za blokove cilje mnogo preoster. Voditelji bloka so upali, da bodo danes dosegli primerne korekture. To optimistično pričakovanje se ni povsem uresničilo in razpoloženje v opozicijskih vrstah je danes zato zelo deprimirano.

Popoldne se je vršila konferenca predstavnikov opozicije, katere se pa zemljoradniki niso udeležili. Ta konferenca je trajala od 15. do 19. Glavni cilj konference je bil prepričati radićevce, da je včeraj v Zagrebu sprejeti oportunistični proglas še potreben znatnih korektur. Dr. Maček se je v nekaterih točkah udal, glede drugih pa ni prišlo do sporazuma. Obširno se je razpravljalo tudi o tem, kai naj govorita zastopnika Radićevega kluba ako bi bila klicana h kralju. Nujno se je nasvetovalo, da naj inicijativno izjavita, da Radićevci za slučaj, ako dobi opozicijonlani blok vlado, ne bodo spravljali na dnevni red vprašanj, ki se tičejo monarhije in notranje ureditve države. Zvečer se je potem zatrjevalo, da bodo radićevci, ako bi bili pozvani izročili kralju memorial, v katerem se bodo izjavili za konstruktivno delo.

Seja zastopnikov opozicije se je končala v gotovem nerazpoloženju. Predvsem se opaža razlika v naziranju na celokupno situacijo. Radićevci hočejo volilno vlado in je njihov zagrebški manifest že formalni volilni proglas, ostali blok bi hotel poslovno vlado. Tudi izgleda, da obstojajo med Radićevci vedno večja notranja nasprotstva.

MASARYK V NAPOLJU.

Napolj, 2. maja. l. Na parniku «Hesperia» je prispel semkaj predsednik češkoslovaške republike Masaryk in je danes na istem parniku nadaljeval pot v Sirakuzo. Parnik je imel dvignjeno češkoslovaško zastavo.

FRANCOSKO-POLJSKA VOJAŠKA KONVENCIJA.

Varšava, 2. maja, j. Kakor se čuje, odpotuje v prihodnjih dneh šef poljskega generalnega štaba general Haller s številnimi častniki v Pariz, da konferira o reviziji obstoječe vojaške konvencije. Potovanju pripisujejo v Varšavi izredno važnost.

Kaj je z radićevskim manifestom

NA KONFERENCI HRSS 1. MAJA JE BIL MANIFEST SPREJET. TODA OBJAVA JE ZADRŽANA.

Zagreb, 2. maja. r. Včerajšnja seja celotnega glavnega odbora HRSS ni prinesla posebnih senzacij. Na seji se je predvsem redigiral volilni proglas HRSS. Razpravljalo se je o vprašanju strankine taktike v sedanji krizi in so se prečitale Radićeve instrukcije z Dunaja. Sprejela se je osnova za federacijo hrvatskih federalističnih strank. Posebno zanimivi so bili poedini referati o razpoloženju med volilno maso. Značilno za celotni rezultat konference pa je, da niso bili glede taktike stvorjeni nikaki definitivni zaključki, temveč je bilo sklenjeno, da se ukrepi stranke prilagodujejo položajem, kakor bodo nastali v nadaljnjem razvoju krize. Posamezni govorniki so izražali bojazen, da bi se radićevci preveč vezali v kakem gotovem pravcu, dočim bi se položaj obrnil v nasprotnega. Dr. Korošču in Davidoviću so še sinoči javili radićevci iz Zagreba «vrlo dobre rezultate».

Beograd, 2. maja, p. Javnost je z veliko napetostjo pričakovala objave radićevskega manifesta — a zaman. Vprašan, zakaj manifest ni bil objavljen, je dr. Maček odgovoril novinarjem: Resolucija se ni objavila, ker tiskarne niso poslovale, objavljena pa bo danes ali jutri. Naša resolucija se more smatrati kot proglas na narod, v katerem se objasnjuje situacija. Proglas začenja s tem, da je naša teza bila vedno ta, da se hrvatsko vprašanje more rešiti edino z bratskim in iskrenim sporazumom s srbskim narodom. V tem smislu smo lansko leto sprejeli ponudbo radikalov, ker smo jih smatrali za formalne zastopnike srbskega naroda. V to svrho je bil napravljen protokol, ki vsebuje predpogoje sporazuma. Radikali so ta protokol pogazili ter so vladali z nezakonitostjo. V resoluciji se naštevajo vse nezakonitosti, katere so izvršili radikali. Radi teh nezakonitosti smo morali priti v Beograd. Nato resolucija nekoliko govori o našem programu, razlaga, kakšen je značaj naše republike, da je proti vsaki revoluciji, nasilju ali atentatu. Dalje pravi resolucija, da so dosedaj propadle vse monarhije, ki so bile trhle. Ako se bo pa pri nas vladalo po zakonih, ne bo prišlo do prevrata. Nato se v resoluciji govori tudi o seljaškem pravu, da seljak sam sebi kroji zakone. Na koncu ima resolucija značaj volilnega proglasa, govori o uspehih HRSS. Mi upamo, da bomo pri prihodnjih volitvah dobili milijon krogijic.

Italija nam da veliko posojilo

DOBIMO DVE DO TRI MILIJARDE DINARJEV. — POSOJILA SE UDELEŽE TUDI SREDNJI FINANČNI ZAVODI.

Rim, 2. maja. l. O posojilu, ki naj bi ga vzela jugoslovanska vlada v Italiji, se ej razneslo mnogo govoric, ki jih je treba popraviti. Glede vsote še ni določena končna številka, ki bo varirala med 600 milijoni in eno milijardo lir. Posojilo bo dvodelno, in sicer prvi del za mesto Beograd, drugi pa za gradnjo železnic in druga javna dela.

Jugoslovansko posojilo bosta uredili po izrecni volji Mussolinija v sporazumu srednja in visoka financa. Srednja ni slabša, ker vsebuje najzdravejši del italijanskih prihrankov. Te dni se je vršilo v Mussolinijevi navzočnosti mnogo razgovorov. Sporazum med srednjo in visoko financo je že dosežen.

Angleški parlament odklonil proporc

OGROMNA VEČINA ZA DOSEDANJI VOLILNI SISTEM. — LIBERALNI JURIŠ NA MACDONALDA.

London, 2 maja. s. Zdi se, da se bliža kriza Macdonaldove vlade. Prvoboritelj liberalne stranke je stavil v spodnji zbornici ultimat, v katerem poziva vlado, da se izjavi v zbornici glede osnutka zakona, ki ga je predložila liberalna stranka radi uvedbe proporcionalne volilne pravice, ki naj bi ga vlada oficijelno podprla in še v tem zasedanju rešila. Če vlada temu predlogu ne bo ugodila, bodo liberalci glasovali proti vladnim ukrepom in razvili takoj v vseh volilnih okrajih živahno agitacijo proti delavski stranki. Macdonald in njegov kabinet je zašel vsled grozečega stališča liberalne stranke v veliko stisko, posebno vsled tega, ker je delavska stranka v vprašanju volilne pravice sama razcepljena. Del delavske stranke soglaša s predlogom liberalcev, dočim je Macdonald hud nasprotnik. Tudi večina konzervativcev je proti proporcijonalni volilni pravici. Odporno stališče liberalcev je razumeti vsled tega, ker smatrajo vsi parlamentarci zadnji budžet za napoved skorajšnjih novih volitev.

London, 2. maja, h. V debati o proporcijonalni volilni pravici, ki je postala vsled nastopa liberalcev glavni predmet parlamentaričnega in strankinega boja, je govoril danes kot prvi liberalec Randell, ki je tudi izdelal tozadevni predlog. Naglašal je, da so danes v spodnji zbornici 2 člani, ki so v volilnih okrajih dobili samo manjšino. Njegov predlog je podpri unionist Robert, ker je bilo vsem strankam dano na prosto, da glasujejo individuelno. Proti predlogu je govorila vojvodinja Atholl in utemeljevala svoj nastop proti proporcijonalnemu sistemu, češ da je osebni kontakt med volilci in poslanci po predlaganem sistemu izgubljen in da ženske po proporcu sploh nimajo izgledov za volitev. Po njenem govoru je izjavil poslanec delavske stranke Morris, da bodo po novem sistemu prišli v parlament veseljaki, komedijanti in goljufi.. Končno je povzel besedo Asquith, ki je menil, da je sedanji sistem prinesel liberalcem v volitvah l. 1906. velike koristi. Za sedanji sistem pa je treba reči, da je med vsemi najbolj nepravičen, kar jih je na kontinentu. Glasovanje je prineslo veliko razočaranje Proti predlogu je glasovalo 238, zanj pa samo 144 poslancev.

Prvi majnik v Evropi

Dunaj, 2. maja. s. Včerajšnji dan je potekel v vsej Avstriji običajno. Do incidentov ni prišlo nikjer. V Nemčiji, kjer so bila javna zborovanja prepovedana, so komunisti kljub tej prepovedi priredili shode in povzročili v večjih mestih krvave incidente. V Franciji je potekel 1. maj popolnoma mirno. Male praske med komunisti in policijo so bile v kali zatrte.

V Hydeparku pri Londonu so praznovali neodvisni socialisti majsko slavnost, na kateri so govorniki predbacivali vladi, da je premalo radikalna.

V Italiji je praznovalo le okrog 20 odstotkov delavcev. V Grčiji pa je prišlo do neznatnih izgredov med komunističnimi delavci, ki pa jih je policija razgnala z brizgalnami.

Sanacija Madžarske

Budimpešta, 2. maja. j. Komisar Zveze narodov J. Smits je včeraj prispel semkaj. Sprejel je zastopnike domačega in tujega časopisja in jim razvil svoje nazore o sanacijskem vprašanju. Izjavil je, da sanacija ne znači samo dobrobit dežele, temveč vse srednje in severne Evrope. Izrazil je upanje, da bo z umnim in energičnim sodelovanjem domačih faktorjev izvedel veliko akcijo, ki mu jo je poverila Zveza narodov.

Strahovit orkan v Ameriki

Pariz, 2. maja. s. Po zadnjih vestih iz Amerike je velikanski ciklon zahteval številne žrtve. Kakor se ceni je bilo usmrčenih okoli 150 oseb in 700 ranjenih. Materijalna škoda znaša preko 10 milijonov dolarjev. Najbolj prizadeta so mesta v Arkansasu in Karolini, kjer je prizadetih nad 50 mest. Mesto Killians je popolna razvalina.

Otvoritev olimpijade

Pariz, 2. maja. h. Danes dopoldne je oficijelno pričel prvi del olimpijskih iger v navzočnosti predsednika republike in diplomatskega zbora. Pred ceremonijo je imel Jean Richepin prolog in pozdrav na zbrane atlete. Nato se je vršila predstava Eshilovega «Agamemnona». V nedeljo se prično sportne prireditve. Tudi rumunska kraljica, ki se mudi že incognito v Parizu, se bo udeležila otvoritve.

NOVA CARINSKA TARIFA.

Beograd, 2. maja. p. V trgovinskem ministrstvu je dovršena končna redakcija nove splošne carinske tarife, ki je sestavljena v znaku zaščite naše industrije. Tekom tega meseca bodo pozvani v trgovinsko ministrstvo zastopniki posameznih skupin naših industrijalcev, da se jim pred končno redakcijo obiavi načrt tarife in čuje njihovo mnenje.

Majniške proslave

Letošnji prvi maj je bil kot delavski, strankarski praznik v Sloveniji v splošnem precej klavern. Vse je bilo strogo oficijelno, prisiljeno, brez prave navdušenosti in onega ognjenega duha, ki bi moral na ta praznik prevevati delavske mase in njihove voditelje. O kakih impozantnih manifestacijah, kakor nekdanja leta, sploh ni mogoče govoriti. Širše mase delovnega ljudstva so očividno že site praznih demagoških fraz in nesrečnega strankarstva. Razočaranje, resignacija in apatija, to je bil zunanji znak letošnjega delavskega praznika. Sicer pa so manifestacije končale popolnoma mirno in ni prišlo do nobenih spopadov.

*

Ljubljana, 2. maja.

Že rano zjutraj je zelena priroda zvabila na stotine prebivalstva pod in na Rožnik, kjer se je kmalu razvilo razposajeno vrvenje. Vedno nove gruče so prihajale in odhajale in po gozdovih je odmevalo vriskanje mladih in starih, ki so praznovali skupno s prirodo. Dopoldanski in popoldanski vlaki, katerih stroji so bili okrašeni z zelenjem, narodnimi in rdečimi zastavami, so bili polni izletnikov. V splošnem je delo popolnoma počivalo in tudi mnogo trgovin je bilo kljub nasprotnemu sklepu Gremija trgovcev zaprtih.

Delavske manifestacije same niso vzbujale posebnega zanimanja. Klerikal ne pred cerkvijo na Rožniku se je udeležilo komaj 50 mladeničev in tudi socijalistična v hotelu Tivoli, na kateri sta govorila župan dr. Perič in Svetek se ni odlikovala po veliki udeležbi. Na Turjaškem trgu se je zbralo par sto komunistov, ki so otvorili zborovanje z marzeljezo. Videti je bilo več praporov z deloma revolucijonarnimi napisi: «Živela zveza delavskih kmečkih republik Balkana in Podonavja! Dol z zakonom za zaščito države! Živeli sovjeti!» itd. Shodu je predsedoval upravnik «Glasa Svobode» obč. svetnik Ostere, glavni govornik pa je bil dr. Lemež, ki se je najprej pritoževal, da mora proletarijat obhajati svoj največji praznik ločeno. Napadal je amsterdamsko drugo internacijonalo, češ da je kupljena od kapitalistov. Ideal so mu ruski sovjeti, čeprav se tudi na Ruskem že vedno bolj dviga nacijonalna ideja, ki grozi pogubiti diktaturo proletarijata. Razburjal se je radi zakona za zaščito države in obtoževal italijansko vlado, ki je prepovedala praznik 1. maja. V splošnem pa je izzvenel njegov govor v običajnih frazah, ki se slišijo po delavskih shodih. Govorila sta še predsednik komunistične omladine Gorenc in Ostere. Po vsakem govoru je zasvirala domžalska godba internacijonalne himne. Po shodu je sledila povorka skozi mesto, popoldne pa se je vršila na gradu veselica, ki je potekla v debati in pozabljenju na razna gesla, ki se jih je čulo dopoldne.

*

Celje, 2. maja.

Ob prvih jutranjih urah je bilo po mestu še vse mrtvo. Šele proti osmi uri so se pojavile nekatere delavske gruče. Pri Belem volu je žalostno plapolala klerikalna zastava, pod katero se je zbralo do 60 ljudi, med njimi do polovice Marijinih devic. Povorka z železničarsko godbo na čelu je doživela skozi mesto do Babnega veliko polomijo. Malo več privlačne sile kakor maša je imelo popoldne Janičevo vino, v znamenju alkohola in zabavljanja je potekla klerikalna prireditev. Socijaldemokrati so obhajali prvi maj z večjim razumevanjem njegovega pravega pomena. Njihov kulturni večer dne 30. aprila v veliki dvorani Narodnega doma je uspel lepo in privabil še precej občinstva. Manifestacijsko zborovanje 1. maja na Dečkovem trgu pred Narodnim domom je štelo jedva do 250 poslušalcev, med njimi mnogo radovednežev, kljub temu, da je prišlo na manifestacijo tudi delavstvo iz Štor in celjske okolice. Govornik J. Petejan iz Maribora ni mogel z že obrabljenimi frazami navdušiti poslušalstva. Priznati pa se mora, da je napram klerikalni farsi potekla socijalistična proslava mnogo resnejše in v znamenju protialkoholnega gibanja. Razun proletarcev so praznovali 1. maj še denarni zavodi, v vseh drugih obratih pa se je razvijalo ves dan normalno življenje. In v tem vrvenju je našel največje zadoščenje vsakdor, ki je v skrbeh za eksistenco za blagor svojih najbližjih in za obče korist države proslavil prvi maj kot največji praznik resnega dela.

*

Maribor, 2 maja.

Na predvečer 1. maja je priredilo Narodno gledališče po znižanih cenah opero Traviato kot delavsko predstavo, ki je bila dobro obiskana. Istočasno se je v nabito polni dvorani Narodnega doma produciral neki jugoslovanski artiet ob sviranju vojaške godbe. Celo verige je trgal in njegova publika je navdušeno ploskala. V Delavskem domu na Ruški cesti so se socijalisti še enkrat pogajali s komunisti za skupno majsko proslavo. Ker pa komunisti niso hoteli sprejeti predložene maršrute za govornika, so se sodrugi zopet razšli.

V četrtek zjutraj smo imeli dve budnici po ulicah: socijalistično in «Drave». Ob 10. so prikorakali socijalisti v sprevodu in z godbo na Rotovški trg. Ker so bili spredaj kolesarji in vsa telovadna mladina se je sprevod, na čelu z mariborskim županom in podžupanom in pa ljubljanskim advokatom dr. Korunom, še precej raztegnil. Bilo jih je pa manj kot lani, gotovo ne čez tisoč, kar je značilno za sedanji delavski pokret, ker je samo v delavnicah železnice okrog 1500 delavstva. Apatija, nezaupanje, kar je drastično pokazalo zborovanje pred rotovžem. Dolgima govoroma ni skoro nihče sledil, ljudje so se med seboj pogovarjali, deloma pa prepirali s skupinami komunistov, ki so ponujali rdeči «Glas Svobode». Komunisti so poskušali tuintam celo žvižgati, vendar niso pokazali prave korajže. Ploskali pa so ljudje govornikoma samo na koncu, menda za to, ker sta končala, poprej pa ni bilo niti enega odobrujočega medklica. Da se je poskusil dr. Korun v nemščini, je bilo čisto nepotrebno, ker so navzoči vsi razumeli slovensko.

Komunisti so torej samostojno prikorakali iz Studencov čez državni most v mesto, brez godbe, ker jim je odposlanec iz Ljubljane prinesel premalo denarja. Pač pa so imeli visoko rdečo bandero s kladivom, katero jim je policija zaplenila, ko so prišli na zborovališče pri Gambrinusu. Govoril jim je Jakob Žorga iz Ljubljane, toda bilo jih ni vseh skupaj niti 100. Ko so končali jih je nekaj prišlo poslušat socijalistične govornike na Rotovški trg.

Lani je kazalo, da bodo na pogorišču socijalistične razcepljenosti želi s svojo demagogijo klerikalci. Nekaj časa so zlasti železničarji vreli v njihovo organizacijo, ker so jim klerikalni poslanci zlasti po podpisu Markovega protokola obljubljali tisočere dobrote, ko pridejo na vlado z radikali. Prazne obljube so prinesle hitro iztreznenje. Mariborski železničarji so bili vendar še preveč ponosni, da bi nosili bandere pri procesijah. To je bilo že pri zadnjem klavernem zborovanju o priliki obletnice žrtev iz Zaloške ceste, še bolj pa v četrtek, ko je prišlo na njihovo majsko proslavo z ženskami vred komaj kakih 70 do 80 ljudi. Delavstvo je pač neprijetno dirnilo, da so morali že zjutraj k maši in popoldne še na božjo pot na Sv. Goro. Za Žebotove govorance pa so mariborski delavci le preveč inteligentni. In tako je moral danes propagirati majsko proslavo predvsem Marijinim družbenicam.

Najslabše pa so se odrezali narodni socijalisti. Oni edini so razobesili po mestu za svojo proslavo kričavo rdeče lepake. Ker pa je njihova firma v Mariboru preveč diskreditirana, so se na enkrat skrili pod ime stare tržaške «Narodne delavske organizacije», da bi privabili vsaj nekaj Primorcev. To delavsko organizacijo vodita v Mariboru upr. svetnik banke «Štedionice» Roglič in gostilničar Žnuderl, torej prava proletarca. Kazen za demagogije ni izostala. Hoteli so zborovati v veliki dvorani Narodnega doma kot prejšnja leta, saj so bobnali duševne in ročne proletarce, vse kar leze ino gre, — po dolgem čakanju pa jih je prišlo komaj toliko, da so zasedli omizje kmečke sobe v restavraciji.

Popoldne so bile veselice, izleti in tudi trgovine so bile v mestu zaprte. Onega povzdigujočega duha, ki bi naj obvladal ta lepi praznik dela, pa ni bilo. Prinesti ga bodo morali novi ljudje, poštenih misli in velike, nesebične ljubezni do trpečih.

*

Hrastnik, 2. maja.

Proslava 1. majnika se je vršila z običajnim pohodom od rudnika do postaje. Sprevoda so se udeležile tudi steklarske telovadkinje v krojih, ki so pomagale kričati ljudskošolskim otrokom «Živel Lenin!» in «Dol z Orjunoi», ki je pa v Hrastniku sploh ni. Sicer pa je izpadla vsa stvar dokaj klaverno in ni bilo onega navdušenja, kakršnega je bilo opažati v pretekli dobi. Vse se pač preživi!

*

PROSLAVE V ZAGREBU IN BEOGRADU.

Zagreb, 2. maja. r. Povodom proslave 1. majnika so imeli tako komunisti, kakor tudi socijalni demokrati in Radićevci lastna zborovanja. Po komunističnem shodu je prišlo med skupino demonstrantov, ki so vzklikali sovjetom, in policijo na Zrinjevcu do spopada in je bilo več demonstrantov aretiranih. Tudi na Ilici je prišlo do manjših izgredov in sicer na povratku komunistov iz zabave, ki so jo imeli na Okrugljaku. Komunisti so se namreč vračali v mesto v povorki, ki pa jo je policija razgnala. Socijalistična manifestacija je nasprotno končala popolnoma mirno.

Beograd, 2. maja. r. Delavska zborovanja so se končala v največjem redu. Tako socijalisti kakor tudi komunisti so proslavljali prvi majnik v Topčideru, kjer je govoril tudi Triša Kacerović. Zvečer so se izletniki mirno vrnili v mesto.

*

KRVAVI SPOPADI V NEMČIJI.

Breslau, 2. maja. V Hindenburgu je prišlo med delavci in policijo do krvavih spopadov. Policija je hotela preprečiti zborovanje komunistov in je morala poseči tudi po orožju. Sedem oseb je bilo ubitih.

Berlin, 2. maja. Komunisti so kljub policijski prepovedi priredili po mestu obhode. Policija je nastopila z vso energijo in je delavce razgnala. Več oseb je bilo ranjenih. Sploh je policija razgnala vsa delavska zborovanja in aretirala prireditelje, ki so bili po odredbi predsednika obsojeni v zapor in denarno globo. Sicer je potekel dan mirno. V drugih delih države se ni kalil mir. Le v Leipzigu in Königsbergu je prišlo do hudih spopadov in je bilo pri tej priliki več mrtvih in ranjenih na obeh straneh.

Moč papežev na višku

Vladarji jim morajo poljubljati noge

Iz knjige «Katoliška cerkev v zrcalu zgodovine». — Češki spisal prof. Ant. Šilha.

Iz tega, da je Kristus odkazal Petru celo čredo vernikov, izvaja papež Gregor VII., da niso iz papeževe oblasti izvzeti niti posvetni knezi in da ima papež pravico, jih odstavljati. Proglašal je, da je papež kot vidni namestnik nevidnega Boga na zemlji gospod vseh kraljev, da lahko nosi sam vse znake vladarske moči in da ima oblast, odvzemati kraljem, ki ne izpolnujejo božje volje, njihovo kraljestvo in ga dati drugemu. Papež more soditi vse ljudi, sam pa je podrejen edino le Bogu.

Isti papež je tudi izgovoril drzni izrek, da morajo papeževe noge poljubljati vsi knezi. (Kakor je znano iz zgodovine, je poljubil cesar Friderik I. noge papežu Aleksandru III. v Benetkah in cesar Sigmund je poljubil noge Martinu V. v Kostnici l. 1417.) Pisma, ki so jih pisali vladarji papežu, so se praviloma začenjala s formulo: Devota oscula pedum beatorum. Kadar so se rimski cesarji srečali s papežem, so mu držali vajeti, ko je sedal na svojega konja.

Kar je Gregor VII. pričel, to je dovršil Inocencij III. (1198.—1216.). Papeška moč je dosegla za njegove vlade najvišjo stopnjo. Ta papež je oglašal, da je postavil Kristus papeža za svojega zastopnika na zemlji in kakor so vsi poklekali pred Kristusom, tako morajo tudi papeža vsi poslušati, da bo en hlev in en pastir. Države se morajo pokoravati cerkvi tako kakor posamezni ljudje. Posvetna oblast je podrejena cerkveni, ker je ta ustanovljena nad dušami in je zato višja.

Duhovnike je papež Inocencij III. proglašal naravnost za bogove. Duhovnik, ki vrši čudež s tem, da izpreminja kruh v božje telo, je nositelj božje tajnosti, ki ga dviga nad vse ostale stvari. Vsak duhovnik stoji višje, nego najodličnejši posvetni ljudje.

Križarske ekspedicije v Palestino, ko se na komando rimskih papežev zbira stotisočera vojska, da se bojuje nele za osvoboditev krajev, krščanom dragih, ampak tudi za utrditev papeške oblasti v orijentu, in ki naj bi zadala obenem občutni udarec grški cerkvi, pričajo o slepi pokorščini posvetnih vladarjev napram papežu. Nič ne dé, da so te ekspedicije od leta 1187., ko se je egiptski sultan Saladin zopet polastil Jeruzalema, končale z neuspehom in z izgubo tisočev človeških življenj, papeži kot načelniki generalnega štaba iztepajo nove križarske vojne. Ta slepa pokorščina napram papežu se izpremeni naravnost v versko blaznost, ko gre l. 1213. petdeset tisoč otrok iz Nemčije in Francije oboroženih z možnjo in romarsko palico, reševat sv. zemljo. Vsi so ali na potu poginili, ali pa so bili prodani v sužnost. In papež je vzkliknil v svojem cinizmu: «Res, ti-le otroci so nas dorasle osramotili, kajti dočim mi spimo, so šli oni veselo na pot.»

Zlobno poročilo

Zagrebški list «Hrvat» je prinesel v svoji 1232. štev. z dne 14. aprila t. l. vrlo zanimiv članek, ki ga je napisal doktor M. Dečak pod naslovom: «Sokolski Savez SHS. vapi za hitnu pomoć iz Praga.» Doktor Dečak, ki je znan kot najhujši nasprotnik jugoslovenskega Sokolstva in ki je kot bivši urednik «Hrvatskega Sokola» pisal najstrupenejše članke proti naši sokolski organizaciji, je v zadnjem času tudi med hrvatskim Sokolstvom zgubil veljavo in ugled, zato priobčuje svoje duševne proizvode v hrvatskih političnih listih. Ne nameravamo voditi z dr. Dečakom nikake polemike, ker bi bilo to popolnoma odveč, le v informacijo slovenskega dela Sokolstva priobčujemo na kratko izvleček vsebine imenovanega članka, da spoznajo člani, ki so se udeležili glavne skupščine JSS., koliko neresnico je zbral dr. Dečak in jo objavil kot golo istino. Namen, ki ga zasleduje doktor Dečak, je prozoren. On hoče na vsak način, da se razmerje med jugoslovenskim in hrvatskim Sokolstvom še bolj poostri, zlasti ker se v zadnjem času vedno bolj čuje želja po sporazumu, dalje bi rad, da se razruši prijateljstvo med češkim in jugoslovenskim Sokolstvom.

Dr. Dečak pravi: «Sokolstvo SHS. namerava letos v avgustu prirediti v Zagrebu svoj sabor in pokrajinski zlet. Ker pa je to Sokolstvo baš v Zagrebu izrubilo popolnoma svoj teren (obisk beograjskih Sokolov je pokazal baš nasprotno! Ur.) zato se je obrnilo na ČOS. v Pragi, da mu pomaga pri tem zletu v Zagrebu. Toda ČOS. je — videč, da jugoslovensko Sokolstvo vedno bolj propada in da hrvatsko napreduje — sklenilo, da se zleta ne udeleži. Ta vest je porazno vplivala na vodstvo SHS. Sokolstva, kar se je posebno občutilo na glavni skupščini dne 23. marca. Na tej skupščini se je v glavnem šlo za to, kako rešiti Sokolstvo SHS. popolnega razsula in nestrpno je vse pričakovalo zastopnika ČOS. br. Štepanka, od katerega so vsi pričakovali pomoči. — Ko je br. Štepanek po skupščini dospel v Ljubljano, se je posvetoval z najvplivnejšimi vodji Sokolstva, ki so mu zaupno povedali, v kako mizernem stanju se nahaja jugoslovensko Sokolstvo in kako silno je napredovalo separatistično Sokolstvo. Obenem so zaklinjali voditelji Sokolstva br. Štepanka na vse mogoče načine, da priskoči češko Sokolstvo na pomoč, ker bi sicer moglo biti prekasno. Štepanek se je ekspresno vrnil v Prago in referiral na seji ČOS. o žalostnih prilikah jugoslovenskega Sokolstva. Priporočal je, da se češko Sokolstvo udeleži zleta v Zagrebu, ker bi edino ta udeležba mogla odvrniti velikansko nesrečo, ki preti jugoslovenskemu Sokolstvu v Zagrebu. Toda starešinstvo ČOS. ni uslišalo jugoslovenske prošnje in predlog br. Štepanka je propadel. Zato je Štepanek «iz svoje jugoslovenske sokolske torbe izvadio jedan novi predlog», da se pošlje v Zagreb vsaj po 200 sokolskega naraščaja. Tudi ta predlog ni bil sprejet in se mora šele proučiti.»

Nadalje predbaciva dr. Dečak br. Štepanku, da je on vedno napačno informiral ČOS. o stanju jugoslovenskega Sokolstva in da ni nikdar prišel po nasvete in informacije k hrvatskim Sokolom. Zato svari ČOS., da ne pošlje v Zagreb nobenega Čeha na zlet, ker bi s tem storila ponovno zločin proti hrvatskemu narodu in bi povzročila, da se središče vseslovanskega Sokolstva prenese iz Prage v Varšavo ali v kako drugo mesto.

Kdor je bil na naši glavni skupščini, ve, da je poročilo dr. Dečaka gola izmišljotina. Tudi pri pogovorih z bratom Štepankom, ki je zaradi bolezni prekasno prišel v Ljubljano, da bi prisostvoval glavni skupščini JSS., ni bilo govora o češki udeležbi na pokrajinskem zletu v Zagrebu. O predlogu br. Štepanka, da naj se udeleži češki naraščaj pokrajinskega zleta, pa smo izvedeli šele po poročilih iz čeških sokolskih listov. Najnesramnejši pa je napad na br. Štepanka, ki ga vsi poznamo kot najboljšega prijatelja jugoslovenskega naroda in Sokolstva. Taka poročila v javnih listih more zagrešiti le človek, ki nima v sebi nikakega čuta dostojnosti, še manj pa narodne zavednosti.

Politične beležke

+ **Priprave za klerikalno vlado.** «Slovenec» poroča o tipičnem klerikalnem shodu na Slivnici pri Kostanjevici. Najprej sveta maša pri Materi dobrega sveta in nato pred cerkvijo Sušnikove hujskarije, med katerimi so se nekateri nacionalni možje «drznili» oporekati. Zato «Slovenec» napada «brezverno učiteljstvo», ki da se šopiri, zoba «naš» kruh in ne gre v Macedonijo. Končno navaja «Slovenec», da je kostanjeviški župnik prečital resolucijo, med katerimi je tudi ta, da naj iz naših šol — *izgine cirilica*.. Ali znajo biti nesramni ti klerikalni in duhovni gospodje v svojih pretenzijah na večno vladavino v avtonomni Sloveniji, nesramni od nekdaj in vekomaj: svoje dni so nemški vladi denuncirali in maltretirali vsakega učitelja, ki ni hlapčevsko maral upogniti tilnika, svoje dni so nemško vlado naprošali za nemški pouk in laskali, da nemška špraha in nemška šrifta odpira svet. Danes istotako harangvirajo proti naprednemu učiteljstvu, ki se v zobanju klerikalnega slovenskega kruha daleko ne mroe kosati z zobanjem jugoslovenskih poslanskih dijet, — danes predlaga fanatični župnik resolucije proti cirilici, ne da ti pa odveze, če mu na rahlo oporečeš blaženo cerkveno latinščino. *Take* ljudi bi poslali v Macedonijo urejat avtonomijo, zastran katere jo je poslanec Sušnik enkrat primerno dobil po zobeh.

+ **Hrvatski klerikalci** računajo, da prihaja njihov čas, da pričnejo podirati Radićevo papirnato republiko in nastopijo proti federaciji hrvatskih strank pod Radićevim okriljem. Te dni so imeli v Zagrebu kongres, na katerem se je m. dr. prečitalo posebno pismo radićevskih nezadovoljnikov, ki hrvatski klerikalni stranki predlagajo, da s posebno akcijo zbere v skupno fronto vse Hrvate, ki se ne strinjajo več z Radićevo politiko. Ti bivši pristaši Radićeve stranke snujejo novo stranko, ki bi stopila v koalicijo s klerikalci ter pritegnila tudi vse nezadovoljneže iz Hrvatske zajednice in ostalih «podjarmljenih» strank. Osnoval bi se blok, ki naj bi pri volitvah nastopil proti federaciji HRS. Klerikalni zaupniki so odločitev glede nastopa pri volitvah prepustili vodstvu HPS (pučke stranke), ki mu je za predsednika bil izvoljen Stjepan Barić in za tajnika dr. Šimrak, oba znana Radićeva nasprotnika, ki se celo ne ženirata povedati, da je Koroščeva klerikalna politika prava nesreča za narod. Značilno je, da na kongresu hrvatskih klerikalcev «bratska SLS» ni bila zastopana. Niti pozdravnega telegrama ni bilo iz Ljubljane...

+ **Akcija radićevskih nezadovoljnežev.** Puntanje nekaterih faktorjev in grup v Radićevi stranki radi zavoženosti koristolovstva najožjih Radićevih trabantov postaja vedno očitnejše in bojevitejše. V Zagrebu se je osnoval «Začasni poslovni odbor za pročiščenje Hrvatske seljaške stranke», ki je te dni vrgel med radićevske volilce drobno brošuro pod naslovom «Dve prisegi». Oster obtožilni materijal proti «vodilni kliki v HRSS» je povezan med prisego, ki so jo radićevski poslanci položili na veliki radićevski skupščini 8. decembra 1920 za republiko Hrvatsko, in med prisego, ki so jo letos položili radićevci v beograjskem parlamentu kralju in Jugoslaviji. Brošura jih proglaša za «krivoprisežnike», ki so 8. decembra 1920. lagali narodu, letos 24. marca pa kralju in jim je prisega sveta le v toliko, kolikor ustreza njihovi osebni koristi. Prisege so jim bile laž, obeti laž, govori laž, pa celo oni krščanski pozdrav «Hvaljen Isus i Marija» je bil lažnjiv, ker jim ni bilo nič do Isusa in Marije, temveč le za posel. Brošura obtožuje tudi Radićevo strahopetnost in končno napoveduje razčiščenje v HRSS v duhu prvega hrvatskega seljaškega pokretnika, pok. Antona Radića, obračun z nasilnimi nametniki in koristolovci, ter skorajšno izdajanje novega lista, ki bo «visoko dvigal prapor pravega seljaškega poštenja.»

+ **Definitiven križ.** Predsednik nemškega kluba dr. Kralt je v sredo na posebnem sestanku izjavil Ljubi Davidoviću, da se je nemški klub čvrsto opredelil za linijo ki jo je v sedanji situaciji obeležil opozicijski blok, da je torej vsaktera nova zveza z radikali definitivno prekrižana. Klerikalci in Nemci so torej obnovili staro prijateljstvo...

Borza

2. maja:

ZAGREB. Na efektnem trišču je danes vladala zelo slaba tendenca. Ker so tečaji vsem papirjem na dunajski borzi padli in se pričakuje še nadaljnje padanje, se je padec občutil tudi na našem trišču, kjer so papirji znatno popustili. Promet je bil slab. — V devizah so tečaji ostali nespremenjeni. Le Pariz je ponovno poskočil na 524, ker je mednarodno čvrst. Blaga je bilo na trišču dovolj zlasti koncem sestanka, zato so velike količine ostale nerazprodane. Narodna banka je intervenirala v manjših količinah v devizah na London in Prago, dočim je devize na Švico dajala v večji meri. Promet je bil prilično slab, a trgovalo se je v glavnem v devizah na Italijo, New-York ček in Švico. Notirale so devize: Amsterdam 3017.5 do 3047.5, Dunaj 0.1128 do 0.1143, ček 0.1127.5 do 0.1147.5, Budimpešta 0.095 do 0.115, Italija izplačilo 360 do 363, ček 359.75 do 362.75, Kopenhagen 0 do 1370, London izplačilo 353 do 356, New-York ček 80 do 81, Pariz 521.5 do 526.5, Praga 236 do 239, ček 235.5 do 238.5, Švica 1431 do 1441, ček 1429 do 1439; valute: dolar 79.05 do 80.05, ak 0.1125 do 0.1145, francoski franki 0 do 520, mK 0.09 do 0.11, leji 0 do 41, lire 356 do 359; efekti: Trgobanka 40 do 42, Eskomptna 134 do 136, Poljodelska 22.5 do 23.5, Kreditna Zagreb 140 do 141, Hipotekarna 66 do 67, Jugoslavenska 115.5 do 116.5, Praštediona 915 do 920, Etno 138 do 139, Slavenska 120 do 124, Srpska 140 do 141, Eksploatacija 127.5 do 130, Šećerana 1135 do 1145, Isis 55 do 58, Narodna šumska 110 do 117.5, Nihag 117.5 do 120, Gutmann 910 do 940, Slaveks 360 do 400, Slavonija 114 do 118, Strojne 150 do 0, Trbovlje 580 do 590, Union 720 do 780, Tvornica vagona 135 do 140, 7 odst. investicijsko 67 do 67.75, Vojna škoda 142 do 151, Agrarne obveznice 26.5 do 27.5.

BEOGRAD. Na današnji borzi je prišlo do neznatnega učvrščenja, čeprav je dinar na zunanjih trižiših čvrst, in to radi večjega povpraševanja. Tečaji so napravljeni na bazi 6.95, dočim Beograd notira v Curihu v resnici 7.025. Blaga je bilo dovolj, Narodna banka je morala intervenirati le v devizi na Ženevo. Promet je bil srednji, a trgovalo se je največ v devizi na Ženevo. Notirale so devize: Amsterdam 3025 do 3030, Dunaj 0.1136 do 0.1137 Bruselj 440 do 455, Budimpešta 0 do 0.111 Bukarešta 41 do 41.5, Ženeva 1432 do 1438, London 352 do 353.25, Milan 361.25 do 361.5, New-York 80.6 do 80.8, Pariz 528 do 530, Praga 237.5 do 237.75, Solun 158 do 0; valute: dolar 79.5 do 80, francoski franki 0 do 530, švicarski franki 1417.5 do 1422.

CURIH: Beograd 7.025, New-York 563.125, London 24.71, Pariz 36.55, Milan 25.25, Praga 16.55, Budimpešta 0.0069, Bukarešta 2.86, Sofija 4.10, Dunaj 0.00795.

TRST: Beograd 27.55 do 27.95, Dunaj 0.03125 do 0.0320, Budimpešta 0.025 do 0.035, Praga 66.25 do 66.75, Bukarešta 11.25 do 11.75, Pariz 144.50 do 145, London 97.40 do 98.10, New-York 22.25 do 22.35, Curih 396 do 399; valute: dinarji 27.70 do 28, avstrijske krone 0.0310 do 0.0320, dolarji 22.20 do 22.30, funti 97.75 do 98, 20 frankov v zlatu 86.50 do 87.25.

DUNAJ: Beograd 880 do 884, Berlin 16.40 do 16.70, Budimpešta 0.82 do 0.88, Bukarešta 359 do 361, London 310.800 do 311.300, Milan 3179 do 3191, New-York 70.935 do 71.185, Pariz 4612 do 4628, Praga 2077 do 2087, Sofija 517 do 521, Curih 12.610 do 12.660; valute: dolarji 70.460 do 70.860, lire 3160 do 3180, dinarji 877 do 883; efekti (v tisočih): Trgobanka 90, Hrv. hipotekarna 56, Hrv. eskomptna 115, Jugoslavenska 100, Trbovlje 497.5 do 500, Pivovarna Sarajevo 600, Jesenice 1150, Zenica 1000, Gutmann 800, Slaveks 300, Slavonija 100, Šećerana Osijek 950, Juli-Sl 428, Anglobank 240, Bankverein 185, Živnostenská 810, Alpine 497, Poldi 530, Daimler 21.

PRAGA: Beograd 43.125, Dunaj 4.83, Berlin 8.025, Rim 153.75, Budimpešta 4.125, Pariz 222.75, London 149.90, New-York 34.05, Curih 605.50.

BERLIN: Beograd 5.28, Dunaj 5.98, Milan 18.95, Praga 12.46, Pariz 27.23, London 18.455, New-York 4.19, Curih 74.61.

LONDON: Beograd 350, Berlin 18.72, Pariz 67.85, Rim 97.75, Curih 24.67, New-York 433.82, Praga 142.

NEW-YORK: Beograd 125, Berlin 23.75, London 438.56, Pariz 647.25, Curih 17.81, Rim 446.50, Dunaj 1412, Budimpešta 18, Praga 294, Bukarešta 52.

Naši Kraji in Ljudje

Dobrovoljska slavnost v Ljubljani

Skoro neopaženo se je izvršila. Naši dobrovoljci so še vedno idealisti, kakor so bili takrat, ko so stavili na kocko svoje življenje za idealni cilj narodne osvoboditve, pa so zato skoro brez izjeme finančni reveži, a tudi premalo praktični in premalo — vsiljivi, da bi opozorili javnost na sebe. Oni tisoči in tisoči pa, ki so jim dobrovoljci s svojo krvjo na poljanah Dobrudže, na solunski fronti in kjer so jo že prelivali, ustvarili pogoje za njihovo današnje blagostanje, vsi ti pa so z malimi, malimi izjemami idealni, da bi se spomnili svojih dobrotnikov. In tako se je zgodilo, da so bile dobrovoljske prireditve zadnjih dni od ljubljanskega občinstva sramotno slabo obiskane; ne samo četrtkov družabni večer v Unionu, ampak tudi včerajšnja slovesna podelitev odlikovanj v poljanski vojašnici, ki ni zahtevala nikakih denarnih žrtev. In vendar bi morala biti slavnost praznik za vse narodno zavedne Jugoslovane. Saj ni vsakdanji dogodek, da podeli najvišji predstavnik bratskega naroda od lično odlikovanje našim rojakom. In ni dosti prilik, da pokažemo svojo hvaležnost in svoje priznanje onim možem in fantom, ki so nam s svojo krvjo ustvarjali Jugoslavijo.

«Družabni večer» v Unionu pa je bil vseeno zelo lepa prireditev, lepša kakor jo je obetal skromni naslov. S polno pravico bi ga prireditelji nazvali akademijo in ne bi bilo napačno, če bi si ga vzela za vzor tudi naša društva. Otvoril ga je dobrovoljec prof. Jeras s kratkim, a jedrnatim nagovorom, ki je nazdravil prezidentu Masaryku in kralju Aleksandru. Iskreno so se mu odzvali poslušalci, godba pa je zasvirala obe bratski himni. Sledil je nato pester, mičen spored. Gdč. Svobodova in Vavpotičeva ter g. baletni mojster Trobiš so izvajali serijo plesnih točk, ki so žele burno odobravanje, g. Šubelj si je priboril zasluženega aplavza z dvema samospevoma, g. Danilo, Lipah, Cesar in gdč. Danilova pa so z nalašč za ta večer improvizirano burko, pikro in učinkovito satiro na avstrijakantstvo, ki ga je še vedno dovolj, izzvali salve srčnega smeha. Ravno tako tudi g. Danilo s pripovedovanjem, kako so Ljubljančani Ilirijo oživljali.

Udeležba, kakor rečeno, ni bila baš sijajna, vendar pa ne tako pičla, da bi onemogočila moralni uspeh, ki je bil prav lep. Častno se je postavila «Orjuna», ki je bila zastopana s celo četo; zastopano je bilo Sokolstvo s starosto JSS Ganglom na čelu, univerza po prof. Hadžiju in Jesenku, narodno ženstvo z gg. Žerjavovo, Baltičevo in Pucovo na čelu. Samoumevno pa so se odzvale vabilu dobrovoljcev naše oblasti, civilne in vojaške. Bili so navzoči veliki župan Šporn, divizijonar general Stojanović, generalni konzul ČSR dr. Beneš, francoski konzul de Flache, veliki župan Baltič podpredsednik JDS dr. Puc itd.

Vsem onim pa, ki niso prišli, je lahko žal...

Včerajšnji slovesni izročitvi odlikovanj, ki se je izvršila ob 11. v vojašnici kralja Petra, so poleg navedenih gospodov in dam prisostvovali še mnogi drugi predstavniki, med njimi šef oddelka za trgovino dr. Marn, načelnik Sancin, magistratni ravnatelj Zarnik. Korporativno in v kroju je bilo zastopano starešinstvo JSS s starosto Ganglom in načelnikom Ambrožičem na čelu, oddelek Orjune v krojih, oficirski zbor, dobrovoljci in številno, a še vedno ne dovolj številno občinstvo. Lepo pozornost je izkazal pomembnemu dogodku general Stojanović, ki je odredil, da je prisostvoval slavnosti cel 40. pešpolk.

G. generalni konzul dr. Beneš je po kratkem nagovoru izročil osmim odlikovancem — dva sta bila službeno zadržana — redove, češkoslovaški vojni križec, in vsakemu iskreno čestital. Zahvalil se je na to generalu Stojanoviću za njegovo podporo, zastopnikom oblasti in korporacij in vsem drugim navzočim. Končal je s pozdravom kralju Aleksandru, ki se mu je pridružila vsa množica, dočim je godba intonirala drž. himno. Kratek, vojaško jedrnat, a pomenljiv nagovor na zbrane vojake in dobrovoljce je imel divizijonar general Stojanović, ki je proslavljal požrtvovalnost dobrovoljcev in jo stavil za vzor mladim vojakom. Tudi njegovemu pozdravu prezidentu Masaryku so se iskreno pridružili vojaki in civilisti med sviranjem češke himne.

General Stojanović in za njim drugi predstavniki so častitali odlikovanim dobrovoljcem, nakar je ves polk, ki so se mu pridružili tudi Sokoli in Orjunaši, defiliral pred odlikovanci in jim tako izkazal priznanje in počaščenje naše vojske.

Harmonično je zaključila pomembna svečanost ob lepem majskem poldnevu.

Finančna kriza zagrebškega gledališča

Uprava zagrebškega gledališča je poslala dne 30. aprila vsem svojim članom okrožnico sledeče vsebine:

«Glasom pogodbe, katero ste sklenili z upravo Nar. gledališča v Zagrebu, se nova pogodba za prihodnjo sezono lahko podpiše tri mesece pred potekom stare sezone. Ta rok se konča letos 1. maja 1924.

Ker se vsled težke in popolnoma negotove finančne situacije Nar. gledališča sedaj ne da predvideti obseg in okvir dela Nar. gledališča v prihodnji sezoni, izjavlja podpisana uprava, da ste z 31. majem razvezani dosedanjih dolžnosti ako uprava do tega dne ne sklene z vami nove pogodbe. Uprava bo pozvala na sklepanje teh pogodb samo člane, na katere reflektira. Upravitelj Benešič».

Ta okrožnica je napravila v igralskih vrstah zelo hudo kri. Zato so zagrebški listi poslali k upravitelju prof. Benešiču svoje poročevalce, ki so prišli nazaj s sledečimi informacijami:

Kriza, ki je izbruhnila sedaj, je po mnenju gledališkega upravitelja grozila že pred dvema letoma. Dokler je gledališče samo gospodarilo s svojim denarjem in subvencijami, se je dalo izhajati. Sedaj pa zahteva finančni minister, da živi gledališče samo od državne subvencije, dočim mora blagajna ves inkaso izročiti državi. Gledališka uprava potem takem ne more več svobodno razpolagati z vstopnino.

Finančni minister zahteva, da se ta denar nikakor ne porabi za gledališče. Proračun za l. 1924.—25. za zagrebško gledališče znaša 7 milijonov 300 tisoč Din. Ta vsota pa ne zadošča za izdatke, ker potrosi zagrebško gledališče pri največjem štedenju 13 milijonov Din letno.

Gledališka uprava je zaradi tega skušala najti drug izhod. Začela je prirejati gledališko zgradbo v Frankopanski ulici v dobri veri, da jo bo to gledališče finančno podpiralo. Stavba še ni dograjena, ker znašajo stroški za dela, ki se še morajo dovršiti, 3 in pol milijona Din. A baš to gledališče bi v finančnem oziru lahko krepko podprlo ostali instituciji. Uprava je zategadelj prosila za izredni kredit v znesku navedene vsote. Dosegla ni ničesar.

Budžet zagrebškega gledališča obstoji iz sledečih postavk: nagrade za igralsko osobje, izdatki za materialne potrebščine in draginjske doklade. Za prvo postavko predpisuje ministrstvo 221 tisoč Din mesečno, dočim znašajo izdatki po pogodbah točno 581.987 Din. Posledice teh in drugih določb postajajo za igralsko osobje usodne, ker je treba zaradi denarnega položaja odpustiti devet desetin vseh moči, ki so danes nameščene pri gledališču.

Upravitelj Benešič pa smatra, da se sedanji položaj lahko še popravi. Citirano okrožnico smatra samo za juridičen akt, ki naj predstavi igralskem osobju vso resnost položaja, v katerem se nahaja gledališče zaradi stališča finančnega ministrstva. O pravi krizi pa se bo dalo govoriti šele po prvem avgustu, če ne nastopijo prej kake izpremembe.

Toča in nevihta na Stajerskem

Iz raznih krajev mariborske oblasti nam prihajajo poročila, da je razsajala v sredo oziroma v četrtek huda nevihta, sprem ljana z gromom in bliskom, poneked pa je padala tudi nenavadno debela toča, ki je napravila ogromno škodo.

Nad Laškim in okolico se je divja nevihta s točo znesla v sredo popoldne. Toča, do debelosti leščnika, se je vsipala pol ure in popolnoma pobelila vrtove in travnike. Škode je veliko na vrtni zelenjavi, češnjah, hruškah in breskvah ter zlasti tudi v vinogradih.

V Mariboru je v četrtek zvečer letošnjo pomlad že drugič padala toča in sicer čisto suha. Prvič se je vsula precej gosta že minulo nedeljo popoldne med nevihto. Segla je tudi precej daleč v okolico. Sploh se zadnje dni v mariborski okolici neprestano ponavljajo nevihte.

V Sv. Petru pod Gorami je med dežjem, točo in gromom dne 30. aprila opoldne udarila strela v hlev Antona Mošeta, posestnika v Polju. Vžgala in vpepelila je slamnato streho ter uničila seno in živila, ki so bila shranjena na hlevu. Šentpeterska požarna bramba je takoj prihitela na kraj nesreče ter lokalizirala ogenj. Posestnik ima prilično škodo ter ni bil zavarovan. Sreča, da so mogli še pravočasno odstraniti živino iz gorečega hleva.

Tudi v Belokrajini je v sredo popoldne padala nekaj minut suha toča, ki pa k sreči ni napravila posebne škode. Na Hrastu pri Vinici je strela udarila v neko hišo in zanetila ogenj, ki jo je popolnoma vpepelil.

Dopisi

ŠKOFJA LOKA. Danes, v soboto dne 3. maja zvečer ob pol 9. uri predava v Sokolskem domu g. prof. Čadež o velezanimivem in aktualnem predmetu «O zemeljskih katastrofah». Vstop je vsakemu prost in brezplačen.

LITIJA. Litijska podružnica SPD ima letos svoj občni zbor na prijazni Sv gori in sicer dne 11. maja. Odhod iz Litije z vlakom ob 8.45. Sestanek prilično ob 11. uri na Sv. gori. Vsi člani iz Litije, Šmartna, Zagorja, Toplic in drugod, pa tudi prijatelji planinstva iskreno vabljeni.

POLJANSKA DOLINA. Opozarjamo ponovno na slavje, ki se bo vršilo v nedeljo dne 4. maja v romantični Poljanski dolini, zibelki našega nepozabnega dr. Ivana Tavčarja. Orjuna razvije ta dan svoj prapor v Poljanah. Zatorej, vsi narodno zavedni, prihitite ta dan v našo dolino, ki je ravno v mesecu maju v prvem zelenju in cvetju. Pri tem imate priliko, da posetite zadnji dom velikega borca za narodno blagajo dr. Tavčarja. Pripeljete se z jutranjim vlakom do Škofje Loke, kjer bodo že pripravljeni avtomobili in vozovi, na katerih boste dospeli proti malenkostni odškodnini v Poljane, kjer bo ob 11. uri prvič zaplapolal bojni prapor nacionalnih Poljancev. Po razvitju korakamo v povorki do Gorenje vasi, kjer bo pripravljen obed. Ob 3. uri popoldne pa se lahko udeležite proste zabave, plesa, šaljive pošte itd. v Sokolskem domu v Gorenji vasi.

TRBOVLJE. Otroški vrtec v Trbovljah priredi dne 4. maja ob 4. uri popoldne «Otroško predstavo» v Delavskem domu na Vodi z obširnim sporedom. Ker je prireditev v korist otr. vrtca, upamo, da se udeleže iste vsi ljubitelji malih in oni, kojim je na srca razvoj naše nadebudne mladine. — Vodstvo.

KRŠKO. Na obrtni nadaljevalni šoli v Krškem se je zaključilo šolsko leto v nedeljo, dne 27. aprila. Šolo je obiskovalo približno 85 vajencev in vajenk. Razstava, ki jo je priredilo ob zaključku šolskega leta učiteljstvo obrtne nadaljevalne šole v risalnici meščanske šole, je bila prav pestra in dobro obiskana. Razstavljeni so bili pismeni in risarski izdelki vajencev in vajenk ter mnogo ročnih izdelkov vajencev. — Dne 1. julija bo otvoril v Krškem za Posavčanke g. Ivan Bizjak iz Celja koncesionirani strokovni učitelj tečaj za prikrojevanje in praktično izdelovanje damskih oblačil, ki bo trajal 70 ur. Ravnateljstvo meščanske šole je že dalo g. Bizjaku v ta namen risalnico na razpolago.

Splošna sodba javnosti je, da je nemogoče dobiti obleke, površnike v lepši izberi, po ugodnejših cenah kakor pri

Drago Schwab, Ljubljana

BREŽICE. Danes v soboto ob 20. uri predava starosta Mariborske sokolske župe br. dr. Ljudevit Pivko v dvorani Narodnega doma o svojih doživljajih v dobrovoljskih vrstah. Pridite vsi, ki čutite narodno, da slišimo in spoznamo našega carzanskega borca. — Sokol.

KOKARJE. Kokarci so dobili nove zvonove. Z darovi so jim obilno pomagali tudi ljudje iz sosednih vasi in uglednejši so nabirali za nje darove tudi drugod. Ko so pa bili Kokarci izven skrbi, izginila je prijaznost in obvladal jih je napuh. K vožnji vozov niso pustili nobenega iz sosednih vasi in tudi k slavnosti ne. Zato je pa prinesla noč nove vrste slavolok, ki je stal čez javno pot: dve suhi smreki in napis «Ta mlaja sta suha od kokarskega napuha» in na drugi strani «Na čast kokarskim faranom, ki so kupili zvonove za tuje darove». To je bilo smeha, ko so ljudje trumoma šli proti cerkvi in brali o napuhu.

SOŠTANJ. Občni zbor šaleške čitalnice v Šoštanju in ljudske knjižnice bo danes, 3. maja ob 8. uri zvečer v gostilni Mihaela Cerovšeka z navadnim dnevnim redom.

Sokol

Zgradba Doma Sokola I. na Taboru v Ljubljani je napredovala do prvega nadstropja. V prihodnjih dneh se prične s polaganjem betonskega zidu v prvem nadstropju. Ostrešje je že dovršeno in čaka samo, da bo dokončano zidovje do ostrešja, da se streha nato takoj postavi. Te dni začne Sokol I. s širšimi sestanki v svrho priprave proslave o binkoštih v podrobnosti. Poročila z vseh pokrajin države, ki dohajajo Sokolu I., pričajo, da vlada za Dom na Taboru veliko zanimanje in bo udeležba pri svečani vzidavi spominskih kamnov dne 9. junija (binkoštni pondeljek) ogromna.

Sokol Štepanja vas priredi v nedeljo 4. maja za vse članstvo in naraščaj obvezen pešizlet čez Golovec na Orle-Podmolnik - Sostro - Bizovik - Štepanja vas. Članstvo v kroju. Zbirališče pred društveno sobo. Odhod točno ob 13. uri. Povratek do 20. ure. Sokolstvu naklonjeno občinstvo se vabi k udeležbi. — Zdravo! Odbor.

Prednjaški zbor Sokolskega društva na Jesenicah poziva vse brate, ki so v posesti slavnostnega kroja, da posečajo vadbo redovnih vaj, in sicer vsaj enkrat na teden. Prvo vežbanje vseh bratov se vrši v ponedeljek, dne 28. t. m. ob 8. uri zvečer v društveni telovadnici. Bratje, pridite točno! Zdravo! Prednjački zbor.

Radio-telefon.

Izšla je druga številka radio-telefonsko-telegrafskega lista.

Za naročnino je pisati na:

Jugoslavenski Radio, Zagreb

2139a poštni predal 370.

Naval stekline v Sloveniji

Med mnogoštevilne grde in nevarne posledice svetovne vojne moramo šteti tudi silno širjenje ljudem in živalim izredno nevarne bolezni stekline (lyssa), posebno med pasjim in mačjim plemenom.

Iz daljnjih krajev Azije in Rusije gre že dolga leta silen tok označene bolezni preko evropskih pokrajin in sedaj pljuska val že dalj časa tudi preko naše ožje domovine. Dan za dnevom se pojavljajo mnogoštevilni slučaji posebno pasje stekline, padle so že človeške žrtve in veliko število psov, mačk in tudi drugih domačih živali je poginilo, oziroma bilo pokončanih. In vendar se neprestano pojavljajo po raznih krajih Slovenije novi slučaji in stroški rastejo že v visoke milijonske vsote, katere morajo plačevati državna blagajna in prizadete občine, ki morajo skrbeti za zdravljenje ljudi in zatiranje bolezni.

Oblastva se trudijo, da bi zajezila ta nesrečni tok, a prebivalstvo je večinoma brezbrižno in ne upošteva izdanih varnostnih naredb. In to je glavni vzrok veliki obsežnosti nevarne nalezljive bolezni stekline. Vsa javnost naj bi sodelovala, pa bi bilo kmalu boljše. Preziranje in celo trmoglavo nasprotovanje od strani lastnikov psov in splošna brezbrižnost pa z vso silo pospešujejo že itak veliko nesrečo, katere ne bo preje konec, dokler vsi skupno ne podvzamejo boja proti tej strašni kugi. Vsi, prav vsi, od vsakega posameznika, od županstev in varnostnih organov ter veterinarjev do političnih in sodnih oblasti, bi morali storiti svojo dolžnost, pa bi se kmalu pokazale dobre posledice. Prazno zabavljanje pa ne pomaga nič, ker steklina ni bolezen, ki nastane sama od sebe, ampak je kuga, katere strup se širi izključno le po ugrizu steklih živali.

Zato bi se dala ta bolezen hitro zatreti, ako bi se povsodi in vestno izpolnjevale izdane veterinarske odredbe glede zapore (kontumaca) psov in mačk. Pozor tedaj na brezbrižneže, ki povzročajo nevarnost za človeško in živalsko zdravje in življenje. Vet. nadzornik H. Turk.

KNJIGE, *leposlovne in znanstvene, literarne vrednosti, v vseh jezikih, kupuje po najvišjih cenah vedno «Ljudska knjižnica» v Mariboru, Narodni dom I.*

Zbirajte in darujte, da zgradimo Sokolski dom na Taboru!

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama.

Sobota, 3.: «Hamlet». B.
Nedelja, 4.: «Kamela skozi uho šivanke». Izv.
Pondeljek, 5.: «Ana Karenina». C.

Ljubljanska opera.

Sobota, 3.: Možiček in plesni večer, mladinska predstava ob štirih popoldne. Izv.
Nedelja, 4.: «Carjeva nevesta». Izv.
Pondeljek, 5.: Zaprto.

Mariborsko gledališče.

Sobota, 3.: «Čardaška kneginja». Premijera. Izv.
Nedelja, 4.: «Čardaška kneginja».

„Carjeva nevesta"

Za «Borisom Godunovim», ki je po svoji muzikalni vrednosti, čustveni globini, originalni karakteristiki, bogati invenciji in motivistični pestrosti zadivil vso Evropo in našel v Milanu nedavno pod genijalnim Toscaninijem vnovič uprav senzacijonalen uspeh, smo zdaj dobili drugo veliko, neznano rusko opero «Carjevo nevesto». Za izredni uspeh Musorgskega «Borisa Godunova» ima zasluge njegov instrumentator, Rimskij-Korsakov. Že v «Mozartu in Salieriju» smo občudovali Rimskega-Korsakova predvsem kot genijalnega instrumentatorja in tudi v «Carjevi nevesti» je barv bogati orkester njegova največja vrlina. Kot nacionalen Rus pa črpa svoje navdihnjenje iz ruske narodne glasbe, iz narodne pesmi in narodnih plesov, katero včasih naravnost presaja v svoje delo, le poplemenitene in izrafinirane. Bujna radost, skoraj vedno tudi pomešana s trpkostjo in tugo, jasnost, nad katero visi temno oblačje, ruska široka duša, brezmejna v ciljih in sredstvih, neobrzdana, poletavajoča do nebeških jasnin in peklenskih grozot, je našla izraza, notranjega in zunanjega, tudi v tej veliki operi.

Že pred vojno je izšla «Carjeva nevesta» tudi z nemškim tekstom in uprizarjali so jo n. pr. v Berlinu. Širšega uspeha žal, ni dosegla prav zaradi svoje «ruske širine» ali obširnosti. Tudi za naš okus bi bilo ugodneje, ako bi se izvestne dolžine, ki utrujajo in ki mnjdejo odmeva le v ruskih dušah, krajšale. Slavospevi carju so nekam vsiljivi. Oblika opere je še čisto konservativna in prinaša poleg dolgih zborov zaključene samospeve, arije, duete, tercete, kvartete, kvintet in sekstet, nekatere z zborom, eno arijo celo brez vsakega spremljanja, a vse obširno, temeljito, neoporečno krasno, no vendar dejanje vedno zadržujoče. Zlasti trpi na dolžinah 1. dejanje. Posebna prednost opere pa je, da naraša po svoji ceni in zanimivosti in da ima prav v zadnjih dveh dejanjih, specialno v divni zaključni Marfini arili, prav mogočen konec.

Pridržujoči si, da izpregovorimo o zanimivi operi obširneje po reprizah, beležimo danes le, da je bilo izvajanje prav dobro in uprizoritev zares lepa. Izvestni nedostatki se pri reprizah nedvomno odpravijo, in je zlasti želeti, da se oba mlada tenorista precej ogrejeta. Tudi leta 1572. ruski ljubimci in pohotniki niso bili tako mrzli stoiki! — Dekoracije so bile deloma prevzete iz «Borisa Godunova», deloma so bile nove ter pričajo o izredni sposobnosti g. V. Skrušnega. Uprizoritev se seveda ne strinja docela s predpisi v klavirskem izvodu niti ne s popisi v našem «Gledališkem listu»; zato ni povsem v stilu svoje dobe in so bili nekateri prizori za sodelujoče manje efektni, a težje izvedljivi. Toda v splošnem smo dobili s «Carjevo nevesto» zelo zadovoljivo postavljeno veliko slovansko noviteto.

Gdč. **Rozumova** kot Marfa je bila kot začetnica velikega talenta prav dobra; arijo v 2. dejanju, zlasti pa svoje dramatično petje ob zaključku opere je izvedla skoraj odlično. Žal, da je njena vokalizacija nerazumljiva.

Ga. **Rewiczeva** je podala strastno Ljubašo v igri in petju v 1. in 2. dejanju veledramatično in inteligentno; zaključni prizor pa potrebuje še ostrejših akcentov. Naporno, za velik glasovni obseg določeno, nekako ortrudsko partijo je izvedla prav efektno.

Neoporečno v celoti vzorno je pel in igral Sobakina g. **Betetto**, ki je zlasti spočetka 4. dejanja v prelepi ariji dokumentiral svojo veliko umetnost. Žel je specialno priznanje.

G. **Popov** je s krasno masko, živo igro in svojim mogočnim glasom dominiral nad vsemi solisti. Njegov prekrasni materijal in silna, vzorna deklamacija se odražata celo na kvar dinamično harmonije z ansamblom solistov. Škoda je tudi, da poje svojo partijo v ruščini, kar je v oviro razumljivosti, zlasti ekspozicije v 1. dejanju.

G. **Pugelj** je kot osebnost imponujoč glavar opričnikov, a žal glasovno še vedno grčav pevec.

Gdč. **Repasova, Saksova in Kattnerjeva** so povsem ustrezale svojim partijam.

Zbor, ki ima mnogo prizorov, je zadovoljeval, dasi ni bil pevsko povsem gotov in je v igralskem oziru mestoma, zlasti v 4. dejanju, mrtev. Orkester je bil skrbno študiran; žal, da je v prvih godalih prebibek. Za bravurno svirano predigro je žel topel aplavz. Občinstvo je g. dirigenta, **Matačića** opetovano odlikovalo in soliste po vsakem dejanju znova in znova zvalo pred zastor. -e

Današnja mladinska predstava v ljubljanski operi. Starše opozarjamo na mladinsko predstavo, ki se vrši danes popoldne ob 4. v opernem gledališču. Izvaja se ljubka Ipavičeva baletna pantomina «Možiček». Poleg tega so na sporedu razni plesi. Predstava se vrši pri znižanih cenah in je za mladino primerna. Pripominjamo še, da je to zadnja popoldanska predstava v tej sezoni.

Hudožestveniki v Ljubljani. Upravi Narodnega gledališča v Ljubljani se je posrečilo pridobiti Hudožestvenike za gostovanje v Ljubljani. Skupina gostuje 13., 14. in 15. maja v opernem gledališču s sledečimi deli: 13. maja: Dostojevski «Selo Štepančikovo»; 14. Dickens «Življenski boj» in 15. Andrejev «Jekaterina Ivanovna». Uprava se ni ustrašila velikih izdatkov, ki so zvezani s tem gostovanjem, ampak je vseeno pridobila slavne Hudožestvenike, ker je prepričana, da je s tem silno ustregla vsemu gledališkemu občinstvu. Zato pričakuje, da bo poset gledališča v dneh gostovanja tak kakor ga ruski umetniki v resnici zaslužijo. Predprodaja vstopnic se prične danes dopoldne pri dnevni blagajni v opernem gledališču. Cene so zvišane, in sicer stanejo parterni sedeži I. vrste 80 Din, II. do IV. 72 Din, V. do IX. 64 Din, X. do XI. 56 Din. Balkonski sedeži so po 56, 46 in 34 Din, galerijski pa po 28, 24 in 20 Din. Loža v parterju stane 300 Din, v I. redu 340 Din in na balkonu 240 Din. Zunanji posetniki lahko naročijo vstopnice pri upravi ter naj obenem z naročilom pošljejo tudi denar. Podrobnosti o gostovanju javimo v prihodnjih dneh.

10 milijonov dinarjev za umetnost. Ministrski svet je odobril kredit v znesku 10 milijonov dinarjev kot subvencijo za sodelovanje naših umetnikov na dekorativni razstavi v Parizu. Češkoslovaška vlada je v to svrho votirala kredit 65 milijonov češkoslovaških kron. Ministru prosvete se je naročilo, da sestavi komite umetnikov in strokovnjakov, ki naj izdela program našega sodelovanja.

Petletnica splitskega pevskega društva «Guslar». Splitsko pevsko društvo «Guslar» je slavilo včeraj v petek 2. maja petletnico svojega obstoja. Jubilej je proslavilo z izvajanjem veličastnega Haydnovega oratorija «Stvarjenje» pod vodstvom maestra Josipa Hatzeja.

Domače vesti

PRIZORČEK.

V enem treh elegantnih ljubljanskih restoranov.

Mali!

— — ? — —

Donesi čačkalico.

— ? ! ? —

Vrček piva?

Ne, za vraga, čačkalico!

Ker malemu tudi s prstom pokažem, kaj želim, si «zrajta», se prijazno in prav na široko zasmeje in vpraša: Aha, zobo - trebec?

No, da, Zahnstocher! In sem dobil, kar sem želel.

Pri mizi je sedel z menoj tudi poručnik z odlikovanjem izza Soluna. Pogledal me je, potem malega, in oba sva se prisrčno nasmejala. M. A. C.

*

* **Zrinjsko-Frankopanska proslava v Zagrebu.** V nizu običajnih vsakoletnih proslav obeh narodnih mučenikov Zrinjskega in Frankopana na dan 30. aprila se je v sredo sijajno obnesla pukovska slava zagrebškega domačega 35. pešpolka «Zrinjski». Začela se je ob 11. dopoldne v okusno dekoriranem dvorišču vojašnice, kjer je bilo v vrstah postavljeno vojaštvo ter beograjsko in zagrebško Sokolstvo z naraščajem. Ves ostali prostor je napolnilo številno občinstvo in poedini predstavniki, med njimi celo deputacija separatističnega «Hrvatskega Sokola». Slavnostni govor je imel polkovnik Draškovič, nakar se je izvršil impozanten defilé Sokolov in celega polka. V prikrajkih dvorišča so bili pod kostanji urejeni lični šotori z obilnim zakuskom. Ko je začelo deževati, se je slava nadaljevala v dvoranah vojašnice, kjer so je razvila spontana zabava z zdravicami predstavnikov vojske in oblasti, dobrovoljcev, nacijonalnih udruženj in posebno Sokolov. Polku sta k slavi poslala poseben brzojavni pozdrav kralj Aleksander in vojni minister Pešić. — Zjutraj pred slavo so se beograjski Sokoli v spremstvu zagrebških v povorki podali v stolno cerkev k zadušnici ter na katafalk Zrinjskega in Frankopana položili krasen venec in nato v Jugoslovanski akademiji tudi na popreje Strossmayerja. Popoldne so se po prisrčnem slovesu vrnili v Beograd.

* **Podržavljene pošte.** Ministrstvo za pošto in brzojav je podržavilo poštne urade v Cirkvenici, Delnicah in v Topusku — vsi v področju poštne direkcije v Zagrebu.

* **Nove poštne znamke.** Kakor doznava beograjsko «Vreme», prispe te dni iz Anglije prva partija naročenih novih poštnih znamk. Ministrstvo pošte in brzojava je odredilo, da se nove znamke takoj puste v promet.

* **Nov vozni red za tovorne vlake.** Beograjska prometna direkcija je sestavila nov vozni red za tovorne vlake, ki stopi v veljavo dne 1. junija.

* **Promet na Zagrebškem velikem sejmu.** Iz Zagreba poročajo: Poslovanje in promet na Zagrebškem velikem sejmu sta zelo porasla. Zlasti prihajajo sedaj po pravoslavnih velikonočnih praznikih tudi posetniki iz Stare Srbije. Tekstilna industrija in industrija obleke beležita največje uspehe. Dalmacija se zanima predvsem za steklo, keramiko in vrvarske produkte, a Medjimurje, Vojvodina in Bosna za poljedelske stroje. Luksuzne predmete in konfekcijo kupujejo beograjski in sarajevski trgovci. Od inozemskih trgovcev se Italijani najbolj zanimajo za pohištvo in lesne izdelke.

* **Smrtna kosa.** V Rogaški Slatini je v noči 30. aprila umrl v 78. letu starosti g. Franc **Pušnik**, podpolkovnik v pok. Pokojni je bil obče priljubljen pri domačemu občinstvu kakor tudi pri sezijskih gostih. Njegova vedno vesela narava, ki je ni zatajil niti v svoji dolgotrajni bolezni, je bila združena tudi z dobrosrčnostjo, ki jo bodo jako pogrešali zlasti reveži. Pušnik je začel vojaško karijero kot prostak in je le zaradi svojih izrednih zmožnosti dosegel visoki častniški čin. Čeprav je služil ves čas v najrazličnejših garnizijah med drugimi narodi bivše Avstrije, je ostal vendar vedno zaveden Slovenec. V svoji poslednji volji se je spomnil tudi siromašne šolske mladine tukajšnjih šol in pa požarne brambe. Pogreb pokojnega se je vršil dne 2. maja ob obilni udeležbi domačega in okoliškega občinstva. — V Ljubljani je umrl včeraj g. Melhijor Pirc. Pogreb bo v soboto ob torek iz deželne bolnice. — V petek je umrla gospa Katarina Caks, roj. Mihor. Pogreb bo v nedeljo ob 4. popoldne iz Kolizeja. — V nežni dobi 14 dni je šla včeraj med krilatce Emica Böžel. Pogreb bo v nedeljo ob dveh popoldne iz Gosposvetske ceste št. 13. — V Celju je v ponedeljek umrla ga. Angela Vitavsky, narodnikova soproga in svakinja g. Vitavskega, tajnika celjske okoliške občine, v 28. letu starosti.

* **50 letnica Tomaseove smrti.** Dne 1. maja je poteklo 50 let odkar je umrl pesnik in filozof Nikola Tomaseo, rodom iz Šibenika. V Šibeniku se je ta dan slovesno obhajal. V cerkvi sv. Jakoba se je brala maša-zadušnica, na Tomaseov spomenik pa je bil položen lovorjev venec s trakom v narodnih barvah. V sokolski dvorani je zvečer prof. Perković predaval o Nikoli Tomaseu in njegovih delih.

* **Ameriške vojne ladje v Splitu.** V splitsko pristanišče sta prispeli te dni dve ameriški vojni ladji, razdiralca, ki imata po sto mož posadke in več oficirjev. V Splitu ostaneta nekoliko dni.

* **Nekaterim gospodom iz Jadranske banke** žilica še vedno ne da miru. Ker jim je novo vodstvo zavoda menda zaprlo predale lastnega lista za politične intrige, nosijo svoja kovarstva sedaj k — «Slovencu», ki sedaj pripoveduje, da so redukcije pri Jadranski banki krivi — «Jutrovci». Kako to? Zelo enostavno. «Jutro» je prisililo Jadransko banko, da je morala prenesti svojo centralo v Beograd, vsled česar ostane v Ljubljani samo podružnica, ki naravno ne potrebuje toliko personala. Mi smo sicer «Slovencu» hvaležni, da neprestano poudarja, koliko moči imajo ti preklicani demokrati. Tokrat pa so vendar njegove trditve prava klerikalna perfidnost. Jadranska banka ima namreč svojo centralo po pravilih že ves čas svojega obstanka kot jugoslovanski zavod v Beogradu, kjer je že pred 3 leti pričela zidati veliko palačo. Dokler ta palača ni bila dograjena, se je pri ljubljanski podružnici opravljalo velik del poslov centrale. Sedaj se centralne pisarne prenašajo v novo beograjsko hišo. Ali je bilo vsled tega treba reducirati baš toliko slovenskega uradništva to je drugo vprašanje. Slovenec, ki se je pri tem uporabljal je gotovo potreben ostre kritike. Pa «Slovencu» ni nič na tem, da so n. pr. v Mariboru pri J. B. reducirali pač mnoge Slovence, respektirali so pa n. pr. nemškega g. Löwija, ki je uvedel v tamošnji podružnici J. B. nemščino kot notranji uradni jezik, respektirali neko nemško frajlo, ki ne zna besedice slovensko in se je redukcija ustavila tudi pred bivšimi odličnimi avstrijskimi oficirji, katerih eden je navdušen član «Schlaraffije». Tu sem naj položijo gg., ki pišejo iz pisarn J. B. intrigantske notice v klerikalno časopisje svojo «ogorčene prste».

* **Rešitev spora o beograjskem tramvaju.** Z razsodbo švicarskega arbitra se je končno dosegel sporazum glede spora med belgijskim društvom za tramvaj in razsvetljavo Beograda ter beograjsko občino na ta način, da beograjska občina po kurzu z dne 1. januarja 1924. plača za tramvajsko in električno napravo belgijskemu društvu 8.5 milijona zlatih frankov.

* **Radiotermalno kopališče v Laškem** je bilo 1. maja otvorjeno.

* **Razpis občinskih volitev v ljutomerskem okraju.** Okrajno glavarstvo v Ljutomeru je razpisalo za vse občine v svojem področju občinske volitve na dan 13. julija.

* **Škoda vsled povodnji.** Po poročilih, ki so doslej prispela poljedelskemu ministrstvu, znaša škoda, ki jo je povzročila zadnja velika povodenj, nad trideset milijonov dinarjev. Skupna škoda pa je brez dvoma mnogo večja, ker ministrstvo še ni prejelo poročil iz Bosne in Črne gore, kjer so tudi bile velike poplave.

* **Breskve in grozdje na zagrebškem trgu.** Neka trgovska izložba v Zagrebu vzbuja te dni mnogo pozornosti. Pojavile so se v izložbi sveže breskve, nenavadno velike in temnordeče barve. Breskve so dospele iz Kalifornije, a cena je seveda tudi ameriška. Kilogram stane 250 dinarjev, komad približno 50 dinarjev. Grozdje iz Kalifornije je po 100 dinarjev kilogram.

* **Dubrovnik je dobil državno policijo.** Dubrovnik je dobil s 1. majem drž. policijo, ker dosedanja obč. policija ni zadoščala potrebam mesta. Sosednji Gruž dobi policijsko ekspozituro. Vseh policijskih stražnikov bo 36.

* **V hrastniškem rudniku** je ponesrečil kopač Učakar Martin iz Uničnega pri Dolu, oče sedmerih otrok od 1 do 14 let. Ker ima zlomljeno hrbtenico in še druge poškodbe, ni upanja na okrevanje.

* **Aretacija komunističnih voditeljev v Novem Sadu.** V Novem Sadu je policija na prvi maj aretirala komunističnega voditelja Nikolo Kovačevića in še 17 drugih komunistov.

* **Umor v Tompojevcih.** Soproga lani v Tompojevcih v Slavoniji umorjenega gozdarja Pirkmajerja se je podala te dni na Dunaj, da se podvrže operaciji prestreljene leve roke. Nesrečna žena je šla pred odhodom na Dunaj k preiskovalnemu sodniku Ignjiću v Osijeku, da jo še enkrat zasliši. Zaradi konfrontacije so privedli tudi «gorskega tiča» Čarugo, ki je preklical svojo prvo izpoved glede umora v Tompojevcih in izjavil, da sploh nikdar ni bil v onem kraju in da gospe Pirkmajerjeve sploh ne pozna. Čaruga je pri prvotnem zaslišanju priznal, da je on ustrelil gozdarja Pirkmajerja.

* **Ubegli defravdant.** Kakor javlja okrajno glavarstvo v Čakovcu, je bivši železniški asistent Vinko Kunej poneveril precejšnjo vsoto državnega denarja ter pobegnil preko madžarske meje.

* **Mala psička** se je zatekla k g. Francu Calcariju, lesnemu industrijalcu v Škofji Loki. Lastnik izgubljenega psička se poziva, da pride čimprej po njega. Psiček mora biti doma iz dobre hiše, ker je jako privajen avtomobila.

* **Uboj dveh Rusov na Kamenščaku pri Ljutomeru.** V nedeljo dne 27. aprila je na Kamenščaku blizu Ljutomera tolpa nahujskanih mož in žensk na zverinski način ubila nekega Rusa, zaposlenega pri zgradbi železnice, drugega pa tako ranila, da je tudi umrl. Vse brez vzroka, iz golega sovraštva do Rusov. Brutalno dejanje je samo posledica neprestanih klerikalnih hujskarij zoper pravoslavne naše brate Ruse in Srbe. Zanimivo je, da je Kamenščak ena najbolj zagrizenih klerikalnih občin. Orožniki so aretirali že celo vrsto divjakov, ki so bili udeleženi pri tem divjaškem uboju. Pričakujemo, da bodo eksemplarično kaznovani.

Starši, oglejte si slovitega nemškega umetnika **Frank Wedekinda** tragedijo

Pomlad je prišla...

(„Frühlingserwachen")

Film, ki je dosegel v velemestih višek uspeha!

Ne zamudite, ako ljubite svoje otroke!

Samo še danes 3. maja!

Kino „Ljubljanski dvor"

Iz Ljubljane

40 letnica «SLAVCA».

Začetek današnjega slavnostnega koncerta v Unionski dvorani je točno ob osmih zvečer. Prosimo to blagohotno upoštevati, da se spored nemoteno vrši. Vstopnice v Matični knjigarni in zvečer pri blagajni.

«SLAVČEVA» razstava se otvori v nedeljo 4. t. m. po slavnostnem zborovanju v Narodnem domu. Začetek zborovanja ob 10. dopoldan. Razstava bode odprta v nedeljo 4. t. m. od otvoritve do 17., ob delavnikih vsak dan od 13. do 16. ter v nedeljo 11. t. m. od 9. do pol 1. in od 14. do 17.

u— **Češkoslovenska Obec v Ljubljani** naznanja, da se vrši v nedeljo dne 4. t. m. ob pol 19. v restavraciji Narodnega doma letošnja zadnja predstava Češkega marijonetnega gledališča. Igra se «Rokovnjači na Chlumu». Vstopnina prostovoljna.

u— **Preporodaši!** Jutri ob pol 18. predava g. prof. Dolžan o «Postanku premoga» v dvorani arene Narodnega doma.

u— **Mestno udruženje Ferijalnega Saveza v Ljubljani** priredi v nedeljo, dne 4. maja svoj cvetlični dan pod protektoratom g. dr. Stanko Beuka, šefa prosvetnega oddelka in ge. Majerjeve, soproge zdravstvenega svetnika. Čisti dobiček prireditve se bo uporabil v prvi vrsti za zgradbo kolonije v Bohinju, namenjene bolnim dijakom in za nabavo oprave ljubljanskega prenočišča za potujoče dijake. Prosimo občinstvo, da s primerno darežljivostjo zopet dokaže svojo naklonjenost do dijaštva.

u— **Ravnateljstvo mestnega dohodarstvenega urada** sporoča prosilcem za razna mesta pri dohodarstvenem uradu, da se bodo reševale prošnje le po službeni potrebi. Priloge prošenj so na razpolago pri navedenem ravnateljstvu na Gosposvetski cesti 17.

u—**Koncert.** Danes v soboto se vrši v kavarni «Evropa» koncert dravske godbe. Začetek ob 9. zvečer. — Vstop prost.

u— **Zagoneten samomor mlade deklice.** O zagonetnem samomoru Mire Kranjčeve, o čemer smo poročali že v četrtkovi številki, smo doznali še sledeče podrobnosti: Kranjčeva se je peljala dne 29. aprila iz Zagreba skupno z računskim svetnikom T., s katerim sta se seznanila v vlaku. Med govorjenjem je izrazila napram njemu, da je nesrečno zaljubljena v nekega fanta iz Litije. Pri njej se je našla slika mladega moškega. Policija, ki se je obrnila po informacije v Zagreb, je dobila od tam odgovor, da Kranjčeva ni bila reducirana, marveč je službo dne 29. aprila samovoljno zapustila. Včeraj sta prišli v Ljubljano njeni sestri, ki pa odločno trdita, da je bila Kranjčeva reducirana. Samomorilka je bila včeraj pokopana pri sv. Križu.

u— **Umrli v Ljubljani.** Zadnja dva dneva so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaji: Aleksander Obolenski, dnevničar, 35 let. — Marija Lavrič, bivša gostilničarka, 83 let. — Josip Zbačnik, delavec, 18 let. — Marija Furlan, bivša kuharica, 75 let. — Peter Welder, tov. zastopnik, 62 let. — Marija Weber, narednikova vdova, 63 let. — Terezija Marinček, delavčeva hči, 14 let. — Mira Kranjc, uradnica, 23 let. — Terezija Oman, kuharica, 44 let.

u— Umrl je 1. t. m. v Babnem vrtu pri Trsteniku 72 letni umirovljeni davčni sluga g. Fran Celik. Kot dolgoletnega vestnega davčnega uslužbenca ga pozna skoro vsa Gorenjska. Pokopali ga bodo 3. t. m. v Kranju. Zavednemu narodnjaku ohranimo blag spomin.

u— **Prevejana sleparka.** Zasebnica Ana Rotova iz Toplic pri Grosuplju je dne 29. aprila dopoldne stala pred izložbo trgovine Miklauc v Lingarjevi ulici in občudovala razno blago. Čez hipec pa je pristopila k njej okrog 36 let stara boljše oblečena ženska in jo prijazno nagovorila. Dejala je, da ima v trgovini uslužbenega svojega bratranca, ki ji bo dal par metrov kontenine cencie. V dobri veri ji je Rotova nato izročila 200 Din in neznanka je odšla kupovat za njo v trgovino. Odšla pa je takoj skozi drugi izhod v Medenovi ulici zopet na prosto in odnesla čakajoči Rotovi denar.

u— **Pobalinstvo.** Delavec Fran Novak je vrgel v četrtek ponoči, da da duška svojemu protiburžujskemu mišljenju, velik kamen v šipo kavarne Prešeren, katero je razbil in povzročil s tem 2800 Din škode. Bil je aretiran in doveden na stražnico, koder je opravičeval svoj čin s pijanostjo.

u— **Policijske prijave.** Od četrtka na petek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 4 prestopki kaljenja nočnega miru, 8 prestopkov cestnega policijskega reda, 1 prekoračenje policijske ure, 1 prestopek pasjega kontumaca, 1 pretep, 1 lahka telesna poškodba, 1 prestopek v zglaševalnih predpisih in 1 izguba delavske knjižice.

Iz Maribora

a — **Mariborčani, posetite danes polnoštevilno koncert, ki ga priredé dijakinje državnega ženskega učiteljišča v Götzovi dvorani. Izredno bogati in pestri spored obsega 17 točk, večinoma zbore, pa tudi nekaj solospevov in klavirskih točk. Ves dobiček gre za dijaško podporno društvo ženskega učiteljišča.**

a— **Spored promenadnega koncerta** vojne muzike za 4. maja v mestnem parku od 11. do 12. predpoldne. 1. Ruprecht: «Iz lastne sile», koračnica, 2. Fučik: «Donavske pravljice», valček, 3. Zajc: «Čarobnica z Boyssija», ouvertura, 4. Kallmann: «Čardašova princeza», fantazija, 5. Parma: Romanca iz opere «Urh, grof celjski», 6. Ježek: «Promenadni potpuri», 7. Jakl: «Vrnitev rezervistov», koračnica.

a— **Razveljavljene obsodbe v mariborskem orjunaškem procesu.** Orjunaši, ki so bili obtoženi napada na Cirilovo tiskarno, so včeraj dobili dostavljeno sodbo Stola sedmorice v Zagrebu, ki je pritožbo državnega pravdništva glede oprostitve obtožencev Ivana Škrjanca. Emila Kobala, Zmagoslava Hrena, Petra in Jurija Jurkoviča, Alberta Vedernjaka, A. Breganta, Mile Sertiča in Adolfa Vuge zavrnil kot neutemeljeno. Pač pa je ugodil pritožbi glede prenizke kazni obsojenih Stanka Boleta, Adolfa Ogriza, Antona in Ivana Hlebša ter Ivana Sušnika ter se vrši dne 28. t. m. pri Stolu sedmorice v Zagrebu kasacijska razprava. Nadalje je Stol sedmorice dvignil obsodbo Janka Tavžiča, ki je bil obsojen na šest mesecev ječe, ker mu ni bilo dostavljeno vabilo h glavni razpravi. V tem obsegu je stvar vrnil sodečemu sodišču v Mariboru v ponovno razpravo. Ničnostna pritožba vseh ostalih obsojenih pa je bila zavrnjena.

a— **Smola tihotapca z valutami.** Samo zavestno je sedel v pondeljek na mariborskem glavnem kolodvoru v dunajskem brzovlaku trgovec Salomon Poljokan iz Banjaluke in je na vprašanje carinskega uradnika izjavil, da se pelje na Dunaj k zdravniku in da ima pri sebi samo tisoč dinarjev. Cariniku pa se ta trditev banjaluškega žida ni zdela pravverjetna in ga je natančneje preiskal s pomočjo finančnega preglednika. Ko sta v zadnjem hlačnem žepu našla pri možu skritih 300 dolarjev, je začel žid prositi, naj ga ne ovadita in je cariniku ponujal najprej 100 in nato 150 dolarjev, ko pa je finančni preglednik našel v cigaretni dozi še 3000 dinarjev, je ponudil tudi njemu 1000 dinarjev. Nazadnje jima je ponujal ves denar, ako ga pustita brez kazni odpotovati. Želja pa se mu ni izpolnila. Zaplenjen mu je bil ves pri njem najdeni denar, ki ga je nameraval iztihotapiti, končno pa je bil oddan okrajnemu sodišču radi podkupovanja uradnikov. Pri razpravi svojega delikta seveda ni mogel tajiti. Sodišče ga je obsodilo na 4000 Din denarne kazni ali 8 dni zapora, kar je brez pritožbe vzel na znanje.

Svarilo za trgovce!

Muholovec je izredno zaupno blago, katero se mora pred nakupom tekom nekoliko sezon temeljito preizkusiti, ker se sicer lahko doživе neugodna razočaranja. Razlika v ceni proti **novim**, še neznanim markam, katere se hočejo vpeljati samoumevno samo na podlagi cenejših cen, in katere se nahajajo v stanju dvomljivega poskusa, je **zares utemljena.**

Mi svarimo zato trgovce od nakupa **nove**, dosedaj neznane znamke. „**Medos**" muholovec se nahaja v zalogi pri vseh veletrgovcih. Na željo brezplačni vzorci. Jamstvo za dobro kakavost — 20 letna izkušnja v tej stroki.

„**Unio" družba z. o. z.**, tovarna kem.-tehničnih izdelkov **Maribor**

Iz Celja

e— **Akademija podružnice «Ferijalnega Saveza» na gimnaziji v Celju** dne 3. in 4. t. m. Te dni so nas iznenadili lepaki, ki smo jih zagledali po ulicah. Veseli nas, da se je tudi gimnazijska mladina enkrat ojunačila, hoteč pokazati občinstvu, kaj premore. Izza kulis smo izvedeli, da se je za ta svoj nastop temeljito pripravila; nad vse požrtvovalno sta se potrudila režiser g. Janko in pevovodja g. C. Pregelj, da na dobri podlagi ustvarita nekaj dobrega. Veseli nas, da se začenja mladina, poleg izvrševanja svojih dolžnosti, baviti tudi z drugimi resnimi stvarmi, kar smo po vojni dolgo pogrešali. Bila je srečna ideja «Ferijalnega Saveza», da stopi pred občinstvo z lepim programom, da pokaže, kaj znajo in da podkrepi svojo gotovo ne preveč polno blagajno. Že od lanskega leta skuša podružnica F. S. ustvariti v naših planinah svoje planinsko zavetišče. Podprimo idealne cilje naše mladine, bodimo veseli, da se je zopet z vnemo oklenila idealov, ki so bili že opasno ogroženi. **Ljubitelj mladine.**

e— **Krstna slava vojnih invalidov v Celju.** Udruženje vojnih invalidov praznuje vsako leto svojo krstno slavo dne 6. maja. Podružnica v Celju proslavi ta dan z mašo za padle vojne žrtve, ki se bo brala ob 8. dopoldne v farni cerkvi. Vsa vojaška in civilna oblastva ter cenjeno občinstvo v Celju so tem potom vabljena, da se udeleže proslavitve.

e— **Kolo jugoslovanskih sester v Celju.** Drugi družabni večer Kola se vrši v četrtek, dne 10. maja v mali dvorani Narodnega doma. Odbor opozarja nadalje svoje članice na veliko manifestacijsko slavnost, ki se vrši v priliki odkritja Malgajevega spomenika v Guštanju dne 29. maja. Ker hoče odbor preskrbeti polovično vožnjo, naj sestre javijo svojo udeležbo do 5. maja sestri Jerini, Vrazov trg.

e— **Obrtno nadaljevalna šola v Celju.** Šolski pouk je trajal od začetka oktobra do aprila. Nameščena v šolskih prostorih meščanske šole, je imela poleg pripravnice in dveh normalnih razredov povsod še dve vzporednici. Vpisanih je bilo 334 učencev, med temi 71 učenk. Pouk se je vršil ob delavnikih popoldne, ob nedeljah pa dopoldne po 8 ur na teden. Obisk je bil zelo povoljen, disciplina ter napredek prav lep. Po narodnosti je bilo med učenci 266 Slovencev in 68 druge, po pretežni večini nemške narodnosti. S prihodnjim šolskim letom bo treba šolo razširiti še najmanj za eden ali dva razreda.

Izjava.

Podpisani Valentin Poženel, žel. uradnik v Ljubljani, Rečna ulica 5, preklicujem in obžalujem, da sem na občnem zboru nabavljalne zadruge drž. žel. v Ljubljani neutemeljeno obdolžil g. Rudolfa Pompeja, postajnega odpravnika v Smarju-Sap, da hujska zoper to zadrugo in ga imenoval hujskača.

Valentin Poženel.

Naročajte dnevnik „Jutro"!

Vremensko poročilo

Ljubljana 1 maja 1924. Ljubljana 306 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	759·7	9·3	sev. vzh	več jasno	—
Ljubljana	14.	760·6	16·8	"	"	—
Ljubljana	21.	760·8	12·1	vzhod	jasno	—
Zagreb	7.	760·3	7·0	brezvetra	oblačno	0·1
Beograd	7.	760·1	12·0	brezvetra	več jasno	1·0
Dunaj	7.	759·6	10·0	zapad	več obl.	0·1
Praga	7.	760·6	7·0	jug. zap	"	11·0
Inomost	7.	761·4	7·0	brez vetra	"	

V Ljubljani barometer višji temper. nizka. Solnce vzhaja ob 4·12, zahaja ob 19.11

Lahko smo zadovoljni z letošnjo pomladjo. Obdarila nas je že s celo vrsto lepih dni. Dasi se je zima zadrževala tako dolgo, vendar tudi lani n. pr. druga polovica aprila ni bila prav nič toplejša nego letos.

Evropa v splošno nima tako ugodne pomladi. Posebno zadnji čas. Povsod severno od Alp vlada deževnejše in hladnejše vreme, ki sega od Anglije pa tja do notranje Rusije. V onem predelu leži namreč že dalje časa nizek zračni tlak in se skoro ne gane z mesta. Nas varujejo Alpe, da ne pride tudi semkaj deževna in hladna nadloga. Vlažni vetrovi, ki vejejo od zapada in severozapada, puščajo svojo vlago na severnih alpskih pobočjih in prihajajo k nam suhi in sveži. Zato je zrak te dni nenavadno čist in živo moder, kakor ga nimamo prepogosto. Male plohe, ki jih dobivamo zadnji čas, s prvimi nevihtami, so le majhne izjeme, sicer pa znaki nastopajočega poletnega vremenskega tipa.

Tudi Rusija ima ves čas precej prehladno vreme.

Podoba je, da se uvaja nekaj več stabilizacije v vremenu, toda ker še vedno leži nizek zračni tlak okrog Anglije, ne moremo še računati s trajnejšim lepim vremenom.

Dunajsko vremensko poročilo: Včeraj je prevladovalo spremenljivo vreme. Davi je na zapadu deževalo. Jutranje temperature so znašale pod 10 stopinj. Vremenski položaj se je zboljšal, vendar pa ni računati s trajnim lepim vremenom. Napoved za soboto: Mestoma oblačno, sicer jasno in nekaj topleje.

Iz življenja in sveta

Rodbinski škandal v italijanski aristokraciji

V rimski visoki družbi je te dni vzbudila pravcato senzacijo vest o poskušenem samomoru italijanske grofice Giuseppine Calvi di Bergolo. Dama pripada najvišji italijanski aristokraciji ter je v sorodu z italijansko kraljevo obiteljo. Znano je namreč, da je kavalerijski častnik grof Calvi poročen s prvo hčerko italijanskega kralja, princeso Jolando.

Grofica Giuseppina Calvi je žena Calvijevega bratranca. Njen roman je pravcata ljubezenska zgodba, romantična in pustolovska obenem. Pred časom je grofica odpotovala v Egipt, kakor se je govorilo, radi zdravja. Izvolila si je Kairo za svoje stalno bivališče ter je iz Kaire šele pred kratkim dospela v Neapolj, kjer je njen mož, po poklicu inženjer, izvrševal neka dela za egiptsko vlado. V Neaplju se je grofica seznanila s kavalerijskim nadporočnikom Bonocuorom, pobočnikom genovskega vojvode. Po kratki dobi flirta se je razvila med obema ljubljencema strastna in vroča ljubezen. Grofica se je, da se izogne nadzorstvu in pazljivosti svojega moža, odpelja la zopet v Egipt. Mož je kmalu doznal za pravi vzrok njene odsotnosti. Podal se je v Kairo, kjer je zasačil nezvesto ženo in flagranti z imenovanim častnikom. Ta dogodek je imel usodepolne posledice. Mož je ženi povsem mirno razložil, da ne bo delal burje, temveč da se bo dal ločiti od nje pred sodiščem. Grofica je padla na kolena in prosila moža odpuščanja, toda on je ostal trd in trmast. Ko je videla, da s pomirjenjem ni nič, je izpila večjo dozo veronalove raztopine. Samomorilni poizkus pa so odkrili nekoliko pozno. Grofica je sedaj v bolnici in je prav malo upanja, da okreva.

Zanimiva ameriška dramatika

Že nekaj let traja v ameriškem gledališču pravcata revolucija, v kateri se jasno in določno izraža sedanje življensko naziranje povojnih Američanov. Večji del dram ima ekspresionistično obliko. Revolucija v ameriški gledališki umetnosti je začela lani s komadom «Roger Bloomer», ki prikazuje mlado življenje, katero se vtaplja v hladni matematiki emeriške družbe. Drugo znamenito gledališko delo, ki je pripomoglo k prevratu na ameriški pozornici je «The Adding Machine». Ta drama opisuje preveliko avtomatizacijo individija v družbi.

Produkcija te snovi in vrste se je letos nadaljevala. Na oder so prišle igre: The Beggar on Horseback, The Show Off, The Potters, Mr. Pitt. Vse te drame ne obravnavajo posameznih oseb, marveč vplive okolice, ki ugonablja individualitete. V prvem delu je prikazan konflikt smisla za lepoto in ideale z življenskim materijalističnim naziranjem. Podrobnosti iz tega dela so interesantne in jih velja posebej omeniti.

Talent mladega komponista propada v vsakdanji borbi za bori kruhek. Komponist se hoče zaročiti s hčerko bogatega tvoničarja. V sanjah se mu prikaže slika bodočega življenja v okolici bogatega velcindustrijalca, kjer je vse skombinirano s slabim okusom in nesmiselnostjo, Komponist se poroči. Svatbena koračnica se oglaša in ko je pri kraju bogata pojedina in običajno poročno potovanje, se mora umetnik lotiti praktičnega dela. V njegovi pisarni neprestano bini telefon ter ga tira k diktiranju poslovnih dolžnosti. Žena se zabava z možem le poredkoma. Drugače išče družbo natakarjev in hišnih slug. K njej prihajajo od časa do časa tudi milijonarji. Mož mora sedeti od zore do mraka v tvornici, pisati in podpisovati poslovne listine ter se ubijati z mehaničnim delom. Časih mora celo na zborovanja delničarjev in na meetinge delavcev, katerim mora govoriti stvari, katerih ni oddaleč ne razume. Smer njegovega dela se je popolnoma izpremenila. Prej je delal zase, sedaj pa sedi v svoji kletki, komponira glasbo na popularne tekste, katerih producira na ducente. Poleg njega čečka romanopisec na debelo. Pravkar čepi nad svojim novim romanom in popravlja zadnje delo, ki je v tisku. Tvornico si ogledujejo razni radovedneži, ki kar defilirajo pred komponistom in romanopiscem. Komponist začne proti temu protestirati. A sedaj prihite od vseh strani delavci s svojim orodjem in tirajo komponista na delo. To tako razstroji komponistovo dušo, da v obupu ugonobi ženo in celo njeno družino. — Kmalu nato se začujejo na ulici kolporterji z listom, ki prinaša natančno poročilo o razpravi. Sodniki postavijo komponista pred alternativo. Dokazati mora, da razume življenje boljše nego oni, katere je spravil s sveta. To skuša napraviti na ta način, da zasvira neko svojo skladbo iz dobe ko je bil še siromak. A baš to ga pokoplje. Porotniki vstanejo in kriče: Kriv je, kriv je! In reveža obsodijo na smrt.

Na podoben način se roga ameriškemu umetniškemu, družabnemu in gospodarskemu življenju Georg Kelby v komadu «Show Off.» Tu vidimo posledice slepe vere v samega sebe: onega ameriškega običaja «od raznašalca do predsednika.» Vsa novejša ameriška dramatika stoji torej v znamenju protesta proti vulgarni eklektični filozofiji, ki že davno nima nobenega dobrega svojstva več, temveč mori v ljudeh še tisti košček duše, katerega jim je ostavilo detinstvo.

× **Pariz—Bagdad v dva in pol dneh.** Francoski letalski poročnik Pelletier- Doisy je preletel pot iz Pariza v Bagdad z letalom tipa Breguet, v dva in pol dneh. Dvignil se je v četrtek iz Pariza, dospel še istega dne zvečer v Bukarešt in nadaljeval polet v petek zjutraj. Ob petih zvečer je priplul v Alepo, odkoder je prispel v soboto v Bagdad. Kakor znano, namerava Pelletier sam napraviti polet okoli sveta.

× **Kje pokopljejo Eleonoro Duse?** V italijanskem časopisju se je vnela srdita polemika o tem, kje naj se pokoplje tragedinja Eleonora Duse. Italija hoče pokopati svojo veliko hčer na državne stroške v Rimu na pokopališču «Campo Verano». Hči tragedinje, ki se sedaj mudi v Londonu pa zahteva, da se mati pokoplje v britanski prestolici. Dramatik Marko Praga pa objavlja vest, da je pokojnica želela biti pokopana v svoji mali vili v Asolu blizu Benetk. Zadnje počivališče Eleonore Duse torej ni še nikakor končnoveljavno določeno in izgleda, da bodo prelili v Italiji še dokaj črnila predno pridejo smrtni ostanki velike pokojnice v domovino in ležejo v grob.

× **Vzroki zabrane doseljevanja v Ameriko.** Interesantno je dejstvo, da je Amerika z zadnjim zakonom skrajno omejila doseljevanje na svoje ozemlje vsem narodom razven dveh. Ti dve srečni izjemi tvorijo Angleži in Nemci. Vsem drugim je doseljevanje dovoljeno le v strogo omejenem obsegu. Ameriški tisk poroča, da je ameriško vlado napotilo do tega ukrepa dejstvo, da se nekulturni narodi težko asimilirajo, dočim se morejo Angleži in Nemci neverjetno hitro prilagoditi novemu življenju. Poleg tega razloga je bilo merodajno še to, da Američani fanatično mrzijo vse revolucionarje in anarhiste. Praksa pa dokazuje, da so baš nekulturni narodi največji revolucionarji in prevratniki. Zato je Rusom sploh prepovedano doseljevanje v Ameriko. Tretjemu razlogu je dala povod bojazen ameriških delavcev pred ceneno konkurenco, zlasti japonsko. Japonski delavci namreč delajo za skromen denar in na ta način znižujejo življenski nivo ameriškega delavca. Radi omejenega doseljevanja menijo Američani, da se bo podražila deloma sila kakor tudi produkti, so pa naziranja, da je draginja boljša kakor nekultura, anarhija in Japonci.

× **Koliko se povžije na leto v Parizu?** Neki francoski časopis je nedavno objavil zanimivo statistiko o tem, koliko se poje na leto v Parizu. Rezultat je sledeči: Pariz povžije na leto: 125.000 ton moke, 56.000 ton krompirja, 200 milijonov kilogramov mesa, 250.000 goved, 300.000 telet, 2 milijona ovac in 500.000 svinj. Za kavo, čaj in druge sladke pijače porabi na leto Pariz 60.000 ton sladkorja. Poleg tega popije 350 milijonov hl mleka.

× **Svetovni sejmi in esperanto.** Med narodni sejmi se bolj in bolj interesirajo za jezik esperanto in ga tudi širijo. Velesejem v Frankfurtu se že dalj časa poslužuje esperantščine in je tudi izdal velik prospekt v tem jeziku. Istega propagandističnega sredstva se poslužuje tudi velesejem v Lipskem. Poleg tega se esperanto mnogo goji v trgovskih krogih Francije, Amerike in Avstrije. Edinole Nemci v rajhu mislijo, da je njihov jezik nad vse.

Sport

Carpentier porazi Townleya

Dunaj, 1. maja.

Z ogromnih reklamnim aparatom pripravljena boksarska borba med svetovnim prvakom v boksanju, Francozom Carpentierjem, in njegovim angleškim tekmecem Townleyem, ki je bila v nedeljo odgodena, se je vršila danes, ko je v Avstriji državni praznik. Prireditev je končala z zmago Carpentierja, a z velikim finančnim neuspehom za prireditelje. Ti so izmetali ogromne zneske za prireditev saj dobi samo Carpentier nad 1 milijon dinarjev, njegov tekmec okrog pol milijona, ostali boksarji, ki jih je nastopilo še nekaj parov, pa tudi po lepe zneske. Vrhu tega je stal silne vsote tudi stadion, ki so ga nalašč za ta match zgradili na Hohe Warte. V stadionu je bilo prostora za 80.000 ljudi, prišlo pa jih je komaj kakih 25.000. Res je bilo zanimanje za tekmo ogromno, toda prirediteli so strune prenapeli. Nastavili so namreč tako visoko vstopnino, da je bila za maso dunajske publike nedosežna, saj je stala povprečna vstopnica 300 — 400 Din, boljši sedeži pa celo do 2000 Din za osebo. In to za prireditev, ki je trajala samo par minut, kajti glavno zanimanje je bilo koncentrirano le na borbo med Carpentierjem in Townleyem, vse ostale tekme pa so bile podrejenega značaja. Aranžarji so šli tekom včerajšnjega in današnjega dne s cenami sicer rapidno navzdol, tako da si dobil n. pr. vstopnico za stojišče, ki je stala v predprodaji 42.000 aK (50 Din), danes zjutraj že za 20.000, opoldne pa 10.000 in tik pred začetkom že celo 3 vstopnice za 5000 K (6 Din). A bilo je že prepozno in ogromna arena ni bila zasedena niti do tretjine. Računa se, da bo znašal deficit okrog 3 milijarde kron.

George Carpentier

Borba se je pričela ob 3.30 z nastopom Francoza Dumasa proti Čehu Dykastu. Ostala je po 10 rundah neodločena. V tem je začelo deževati. Ker so se začeli ljudje že razhajati, je vodstvo spremenilo raz pored borbe in nastopila sta takoj Carpentier in Townley. Borba je bila končana v par minutah. Carpentier, spreten in gibčen je bil takoj v vidni premoči nad 90 kg težkim Townleyem. Vendar se je v prvi rundi držal bolj rezervirano in začel šele proti koncu nastopati ostrejše. V drugi rundi pa se je razvila med obema brutalna, nenavadno surova borba. Končala je s tem, da je Carpentier zrušil protivnika na tla s silnim udarcem v trebuh. Baje se je to zgodilo v trenotku, ko se je Townley ravno dvigal s tal in se dotikal z enim kolenom še tal, kar je pro ti predpisom. Sodniki so zato vložili protest. Počakali bodo sedaj, da izgotovijo film, ki so ga o borbi seveda izgotovili. Ako se iz filma ugotovi, da je Townley res še z eno nogo klečal, bo Carpentier diskvalificiran.

A. Townley.

Ostale borbe niso nudile nikakih zanimivosti. Steinbach je premagal v 10. rundi Wesselitscha (oba Avstrijca), Sullivan (Anglija) Hano (Avstrija), zamorec Ligget (Amerika) Matheja (Madžarska), Fritche (Francija) pa Larsena (Danska). Broba med Francozom Molino in Čehom Cirolnyjem je bila vsled nastopivše teme odpovedana.

Dunajski Slovan proti ljubljanski Iliriji

Danes ob 17.45 se vrši v Ljubljani na igrišču Ilirije nogometna tekma med Slovanom, enim najboljših prvorazrednih klubov Dunaja in našo Ilirijo. Slovan nastopi s kompletnim I. moštvom, v katerem je cela vrsta znanih reprezentančnih igralcev. Sestava moštva, je naslednja: Hloušek—Pojar, Blizenec—Pojar II, Baar Popek—Ekl, Hanel, Ptaček, Bulla, Gruber. V Ljubljani nastopi torej tudi znani vratar Hloušek, ki v Gradcu ni igral.

Ilirija nastopi v sledeči sestavi: Miklavčič—Dolinar, Beltram—Hus, Zupančič II, Lado—Zupančič I., Oman, Milan, Pammer, Vidmajer.

Revanžna tekma se vrši jutri ob 15.30; predigro igrata rezervi Ilirije in Primorja ob 14.

Dunajčani so prišli v Ljubljano z včerajšnjim brzovlakom. Vodi jih znani dunajski prvorazredni sodnik Wagner, ki bo sodil tudi obe ljubljanski tekmi, tako da bosta ti tudi iz tega razloga zanimivi in instruktivni. Na kolodvoru so sprejeli in pozdravili goste zastopniki «Ilirije» in Češkoslov. obec.

Predprodaja vstopnic za obe tekmi Slovan : Ilirija se vrši v trgovini J. Gorec, Dunajska c. Znižane karte za redno članstvo, za dijake in vojake se izdajajo samo v predprodaji. Sedeži so numerirani. Odbor Ilirije opozarja, da je uporaba sedežev brez vstopnice za sedež nedopustna. — Predprodaja za revanžno tekmo v nedeljo, se vrši tudi v nedeljo dopoldne.

Prvomajniški nogomet

Ilirija : Jadran 3 : 3 (1 : 1). V četrtek se je vršila na igrišču Primorja prvenstvena tekma, katere pa Ilirija, ki je nastopila z nekaterimi rezervami ni mogla odločiti v svojo korist. Tekma sicer ni bila na višini, a tudi rezultat ne odgovarja poteku igre. Ilirija je ves čas napadala in neprestano oblegala vrata svojega nasprotnika. V napadalni vrsti Ilirije je nastopil kot srednji napadalec Milan Zupančič, ki bo v tej vlogi nastopil tudi proti dunajskemu Slovanu. Reči moramo, da je glede kombinacijske igre ugajal in da bi bil zmožen ob smotrenem treningu doseči na tem mestu lepe uspehe. Učak je bil prepočasen in je pokvaril marsikatero idealno pozicijo pred golom. Golman Miklavčič je bil slabši, kakor smo ga bili vajeni videti, in ne kaže več potrebne sigurnosti in odločnosti. — Jadran se kot celota ni posebno izkazal, a igra posameznih igralcev je bila mestoma naravnost izvrstna. Napad ima sicer lepe kombinacijo v polju, a pred golom ne kaže potrebne sigurnost in računa le na predore. Krilska vrsta in obramba je bila dobra. Za doseženi rezultat se mora Jadran zahvaliti svojim krilcem in branilcem, ki so pri vsaki opasni poziciji takoj zabarikadirali svoja vrata, tako da skozi močni obrambni zid ni mogla z lahkoto nobena žoga. S tem so sicer dosegli ugoden rezultat, a igra je močno trpela. Vse tri gole je Jadran dosegel po Martinaku iz enajstmetrovk. Tekmo je sodil g. Hanuš, ki pa ni bil kos težki nalogi. Druga enajstmetrovka, ki jo je diktiral proti Iliriji, je bila popolnoma neopravičena. Prezrl je mnogo napak, a videl tudi take, ki jih ni bilo. Prvenstvene tekme bi že moral soditi spretnejši sodnik. Publika je proti številnim nepravilnim odločitvam sodnika glasno protestirala. — Ilirija (rez.) : Jadran (rez.) 5 : 1

*

Dunaj: Simmering : Red Star 2 : 1 (1 : 0), Wacker : Donaustadt 4 : 3 (1 : 2), Admira : Floridsdorfer A. C. 3 : 2.

Praga: DFC. : Sportklub (Dunaj) 4 : 0 (1 : 0). Dunajčani so bili samo do pavze resni nasprotniki.

Brno: Makabi : Rapid (Dunaj) 6 : 4.

Mor. Ostrava: Amateure (Dunaj) : Moravska Slavija 4 : 4 (2 : 1).

Gradec: Slovan (Dunaj) : Sturm 1. 3 : 2 (0 : 1).

Službene objave LNP

(Iz seje posl. od. 30. IV.)

Prvenstvena tekma Slovan : Slavija dne 4. V. se vrši na igrišču S. K. Primorja ob 10.30; kot predigra se vrši ob 9. uri prv. tekma rezervnih moštev Slovana in Laska. Blagajno vodi S. K. Slovan, službujoči odbornik je g. Gosar. Cene 3, 5 in 10 Din.

Prvenstvena tekma Primorje : Slovan dne 11. t. m. se vrši ob 10.30 na igrišču S. K. Ilirije, predtekma rezerv ob 9. uri. Blagajniško službo opravlja S. K. Primorje, službujoči odbornik g. Betetto. Cene 5, 10 in 20 Din.

Klube se vnovič opozarja, da je treba postaviti k vsaki prv. tekmi po 3 reditelje in stranskega sodnika. Klubi, ki to dolžnost zanemarijo, zapadejo den. kazni.

Z globo po 25 Din se kaznujeta kluba Ilirija in Hermes radi nedostatne rediteljske službe dne 27. 4. ter S. K. Primorje, ker povodom prijateljske tekme s Hermesom ni oddal sodniku predpisane sestave moštva.

Čitajo se s pravom nastopa 4. V. za S. K. Slavija: Šver Martin, Berčič Franc, Žagar Ivan, Alič Lojze, Vertin Janko in Kordin Ivan. Tajnik II.

100-to tekmo za «Ilirijo» igra v današnji mednarodni tekmi proti dunajskemu Slovanu desno krilo Ilirije Ivan Zupančič. Zupančič I. je ne samo eden najzvestejših pristašev svojega kluba, temveč tudi eden najzanesljivejših igralcev na katerega je vodstvo kluba lahko vedno računalo. V tekmah ga je odlikovala velika agilnost, prodornost in temperamentnost, solgralcem je bil vsikdar dober tovariš. V. I. moštvu je pričel nastopati leta 1919 po povratku iz italijanskega ujetništva, kasneje je bil poklican vnovič v vojaško službo, tekom katere je igral v zagrebški Sparti. Od leta 1922 je nastopal nato stalno v I. moštvu Ilirije. Med sportno publiko uživa pač nedeljene simpatije.

S. K. Ilirija. Pri današnji in jutrajšni tekmi z Slovanom imajo pravico do sedežev edino le posestniki sedežnih kart, nakar se zlasti opozarja redno članstvo. Pri vhodu se bode vršila natančna kontrola prostih in dijaških izkaznic, vsled česar prosimo odbornike, da pridejo poldrugo uro pred pričetkom tekme na igrišče. —

Turistovski klub «Skala» poziva svoje člane, da se v nedeljo polnoštevilno udeleže skupnega izleta skozi divjeromantično sotesko «Pekel» na Cerknico. Odhod z vlakom ob 5.40 do Borovnice.

Dr. Ljudevit Pivko:

Šifrirana pisma

10 (D. R. U. P.)

«A, da, že vem. Žal, cigar nimam. A nekaj drugega! Slišal sem, da je carzanski kapitan prijatelj italijanske črnine!» Imel je navado, da me je nazival «carzanski kapitan».

«Saj veste, gospod, nas Slovane povsod samo črnijo in denuncirajo.»

«Ta glede vina je pa vendar resnična — te ne morete utajiti.»

«Toliko pravim, da pretiravate.»

«Polkovnik Dupont mi je telefoniral, da predvčerajšnjim do dveh ponoči niste pustili oficirjev v Resani domov.»

«Tako? Vidite, gospod, ali to ni denuncijacija?»

Kapitan - adjutant je prinesel na črni deščici steklenico in tri visoke vitke čaše ter nalival pred nami.

«Tožil je, da ste alarmirali vso Resano in da včeraj dveh oficirjev, to sta Venezia in Grappa, ni bilo dopoldne v urad.»

Bilo mi je ljubo, da sem našel polkovnika Smagniotta tako dobre volje. Smehljal se je Torreju, češ, ob tei izmišljeni vesti ga vlamemo.

«Zdaj vidim, da se šalite. Z obema sem govoril včeraj ob 9. uri dopoldne v uradu. Drugi očitek glede ponočevanja pa rad jemljem na svoj rovaš, dasi se ne čutim krivega.»

Trčili smo «na uspeh Slovanov, naših zaveznikov», kar je zahtevalo moj dostavek: «In na slavo italijanskega orožja!»

«Ako poznate vsak naš korak, potem ni čudo, da ste odkrili tudi nov tip med nami, o katerih nam samim ni bilo nič znanega.»

«Aha, je že začel,» je menil podpolkovnik Torre.

«Prijatelj Torre je govoril z Vami o podporočniku Čuriću. Veste, carzanski kapitane, meni je žal, da ljudje generalizirajo on slučaj na vse druge. Pravili ste, da pišejo Avstrijaki pisma v Italijo?»

«Da, tako si mislim nastanek govorice o nelojalnosti Slovanov.»

«In menite, da druge podlage ni?»

«Druge podlage ni. Čehoslovaki in moji ljudje niso dali povoda za sumničenje, podporočnik Čurić gotovo ne. Oni Čehoslovaki, ki so jih Avstrijaki obesili v junijski ofenzivi v krajih: Conegliano, S. Donna di Piave, Davanzo, Oderzo in pri Rivi, govore kot mrtveci inače nego mi dandanes, ki sumničimo, da se nahaja v tem ali onem legijonarskem polku morebiti kakšen avstrijski špijon.»

«Vseh niso obesili. Nekaj vjetih Čehoslovakov je ostalo živih v Avstriji.»

«Dvomim o tem. Ali imate zanesljiva poročila, da so koga pardonirali? Ali niso taka poročila došla zopet iz Avstrije, morebiti z edinim namenom, da bi vzbudila sumnjo v vas Italijanih?»

«O enem vemo pozitivno, da ga niso obesili, ker se je legitimiral Avstrijakom kot špijon, ko so ga vjeli.»

«Oprostite, dvomim tudi o tem.»

«Vprašajte majorja Finzija, s katerim često občujete.»

«Major Finzi mi tega slučaja ni navedel.»

«Poročilo je sveže, jedva nekaj dni staro.»

«Za Boga, ako bi bilo resnično! Oprostite, ne morem verjeti.»

«Čujte, carzanski kapitane, jaz si predstavljam afero tako-le: Med legijonarji so tudi ljudje. Ljudje radi živijo. Pri nesreči na Montellu, recimo, so Avstrijaki vjeli takega človeka, ki je bil dober legijonar, ki pa bi rad še živel. In ta človek je toliko pretkan, da pripoveduje Avstrijakom: «Gospodje, jaz nisem legijonar. Jaz sem Avstrijec. Javil sem se v legijo samo zato, da pridem iz tabora na fronto in da ob prvi priliki mahnem domov v Avstrijo, kjer vse izdam, kar počenjajo Italijani, kar naši, vobče vse, kar vem. Včeraj sem prišel na fronto na Montello, slučajno ste me takoj vjeli in zdaj sem tukaj. Živio cesar Karel! Pereat Italija! Pereat legijonarji, izdajalci! . . .» In avstrijski oficir ga pošilja kot zanimivega človeka k divizijskemu sodišču, ne vesi ga takoj v fronti. Sodniki se pečajo z njim in morebiti se je temu človeku . . .»

«Lopov!» sem ga prekinil.

«. . . Kakor hočete! Morebiti se je temu človeku posrečilo, da si je rešil življenje.»

«Gospod polkovnik, vi ste strašen človek!»

«Kako strašen? Poizkusil sem najti najmilejšo razlago, zakaj niso obesili legijonarja.»

«Kako se je pisal ta mož?»

«Mislim Smarda.»

«Smarda?»

«Da, tako.»

«Ta ni bil vjet na Montellu, temveč v Rivi.»

«Da, v Rivi.»

«Vi ste pa pripovedovali o drugem primeru na Montellu!»

«To je bil samo primer, razlaga.»

«Smarda je mrtev, gospod!»

«Smarda živi.»

«Smarda in Storch sta mrtva.»

«Storch je bil obešen. Smarda živi.»

«Pfuj! Sramota prihaja na nas. Smarda je bil dober češki legijonar.»

«Isto pravim tudi jaz. Ako je na njegovem dejanju kaj sramote, bi želel, da bi sramota padla samo nanj, a ne na vas druge.»

«In to je v Italiji nemogoče!»

«Tako je. V Italiji je žal to nemogoče.»

«Kaj naj storimo, gospod?»

«Nič. Počakati je treba, kaj bo dalje iz tega in kaj poreče ekscelenca Badoglio, oziroma ekscelenca Diaz.»

«Ali smatrate, gospod polkovnik, da bo imel ta primer težke posledice za Čehoslovake?»

«Imel bo težke posledice, ako se izkaže, da je v polkih kaj več nezanesljivih ljudi.»

«In zdaj dolže tudi Jugoslovane izdajstva?»

Gospodarstvo

Vinski zakon

Vinski zakon, izdan v Avstro-ogrski l. 1907., je še vedno neizpremenjen v veljavi v prečanskih krajih in sicer v Sloveniji in Dalmaciji avstrijski, v Hrvatski in Vojvodini pa ogrski, dočim Srbija še nima vinskega zakona. Zaradi tega vladajo v kemično - preiskovalnih, odnosno v kontrolnih in sodnijskih postopanjih večkrat nesoglasja in zmede.

Da se ta abnormalnost in neenakost odpravi, namerava naša vlada ves vinski zakon preurediti primerno sedanjim razmeram in ga uveljaviti za celo državo, torej tudi za Srbijo.

Sedanji vinski zakon ima sicer mnogo dobrih strani, pa tudi precej hib, ki se morajo v novem vinskem zakonu odpraviti. Osobito velja to glede mnogega popravljanja in zboljšanja, oziroma zdravljenja vin, dalje glede prodaje, vnovčevanja, kaznjenja, kontrole, analize itd. V nekaterih zadevah je avstrijski zakon prestrog, v drugih pa premehak.

Nekatere države (n. pr. Nemčija) imajo prav strog vinski zakon. Tudi Italija je ravnokar preuredila svoj vinski zakon ter ga razširila tudi na novo anektirane kraje, t. j. na Primorsko in Tirolsko. Ta zakon je jako strog osobito glede ocenjevanja in glede ponarejenja vina.

Kot naravna vina se smatrajo le ona, ki so napravljena iz popolnoma svežega zrelega ali malo uvelega grozdja; vsaka drugačna naprava se označuje za nepristno ali potvorjeno. Istotako se smatrajo za nepristna vina takšna, ki imajo manj nego 9, in bela, ki imajo manj nego 8 odst alkohola. Taka slabotna vina se deklarirajo za pristna le, če se z gotovostjo dokaže njihova provenijenca in splošno tako slaba kvaliteta tistega vinskega okoliša. Naprava potvorjenega vina (petijota) za prodajo je kakor pri nas popolnoma zabranjena in se tozadevni prestop ki jako strogo kaznuje, in sicer mnogo bolj nego pri nas; poleg tega se morajo objaviti vse kazni v listih in na županstvenih deskah.

Za domačo porabo namenjena pijačica se sme napraviti šele pozneje in le z izluženjem tropin z vodo brez dodatka sladkorja ter ne sme vsebovati nad 5 odstotkov alkohola.

Za Tirolce bo ta zakon začasno hud udarec. Za naše prečanske razmere bi pa bil, kar se ocene po jakosti tiče, nesprejemljiv, ker nižja vina v slabih legah imajo pri neugodnih letinah povprečno komaj 7 do 8 odst. alkohola. Drugače pa bi bilo bodoči novi vinski zakon prilično po italijanskem prikrojiti, ker bi se na ta način pospeševalo pomnoževanje in gojenje boljših trtnih vrst ter opuščanje vinogradov v neugodnih krajih in legah.

Fr. Gombač.

Naši gospodarski odnošaji s ČSR

Češkoslovaški poslanik v Beogradu, pooblaščeni minister g. Jan Šeba je ob priliki svojega bivanja v Zagrebu sprejel sotrudnika «Zagreber Tagblatta», kateremu je izjavil med drugim nastopno:

Da bi se češkoslovaško - jugoslovanski gospodarski odnošaji razvijali normalno, se mora predvsem skušati doseči izravnava pasivnosti jugoslovanske trgovinske bilance napram Češkoslovaški, to se pravi: povečati se mora jugoslovanski izvoz v Češkoslovaško. To bi bilo doseči predvsem s povečanjem izvoza živine in mesa. Najprej bi se pa morale odstraniti jugoslovanske izvozne carine in pospeševati z vsemi sredstvi izvoz polfabrikatov, to je mesa v svežem in zmrznjenem stanju ter masti.

Izvoz žive živine se ne obnese, ker nimata Jugoslavija in Češkoslovaška nikakih skupnih mej, tako da je veterinarno-policijska obmejna kontrola zelo otežkočena. Zgodili so se primeri, da je dokazano zdrava živina prispela v Češkoslovaško bolna; zato je lahko sumiti, da obstoja tu slaba namera. Že iz teh vzrokov bi bilo dati prednost izvozu polfabrikatov pred izvozom žive živine.

Tu bi mogel baš Zagreb z ustanovitvijo velike klavnice igrati vodilno vlogo. Seveda bi se morala obenem v Češkoslovaški izvršiti dobra prodajna organizacija, ki začasno v veliko škodo jugoslovanskega izvoza še popolnoma manjka.

Kar se tiče jugoslovanskega vinskega izvoza v Češkoslovaško, je ta problem znatno težji. Vinski konzum v Češkoslovaški je tekom vojne in prvih povojnih let zelo narasel zaradi slabe kakovosti vojnega piva. Danes je pivo že doseglo predvojno kakovost, zastran česar je vinski konzum močno oslabel in se pije skoro le pivo. To je razvidno tudi iz dejstva, da je v Pragi večina vinarn propadla.

Razen tega nimajo Jugoslovani nikakih prodajnih organizacij in jih tolčejo na tem polju izvrstno organizirani Francozi in Italijani. Češkoslovaško pivo pride v Jugoslaviji predrago in ni računati na znatnejši konzum. Minister trgovine in industrije dr. Krizman je v vprašanju vinskega izvoza dal hvalevredno inicijativo; s češkoslovaške strani se bo storilo vse, da pride do aranžmana.

Češkoslovaška se zelo živahno zanima nadalje za jugoslovanski tobak in se pričakujejo znatni zaključki z jugoslovansko monopolno upravo.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (2. t. m.) Ječmen: baški, 79 do 80 kg. 2 odst. 325 do 327.5. Oves: baški 255 do 260. Turščica: baška 232.5, za maj 235, maj-junij 240. Tendenca slaba.

Lesni trg (2. t. m.) Povpraševanje inozemstva po jugoslovanskem lesu je še vedno znatno, dasi nekoliko pojemava. Italijanom so naše cene zelo visoke. — Anglija kupuje hrastovo blago. Tudi Nemčija nastopa kot kupec. Cene notirajo postavno postaja v Sloveniji: hrastove hlode I. 1500 do 2000, II. 800 do 1000, za furnirje 3000 do 4000, hrastove deske neobrobljene 3000 do 3500, obrobljene 5300 do 5500, bukove klade I. 300 do 400, jasenove deske (m³) 1500 do 1700, drva za kurjavo, mešana, vagon 2800 do 3000, bukovo oglje, vagon 9000 do 12.000 Din. — V Italiji notirajo postavno Postojna za m³: jelove deske, od 20 do 60 mm, od 17 cm dalje I. in II. 246 lir, III. 182 lir, hrastovi tavolami, neobrobljeni 755 lir, bukovi tavolami, ne obrobljeni 445 lir, jasenovi tavolami, neobrobljeni 605 lir.

Svinjski sejem v Mariboru (2. t. m.) Dogon 460 svinj, 3 koze in 3 kozliči. Povprečne cene: prasci, 5 do 7 tednov stari 120 do 225 Din; 7 do 9 tednov 250 do 400 Din; 3 do 4 mesece 600 do 700; 5 do 7 mesecev 850 do 900 Din; 8 do 10 mesecev 1050 do 1150 Din; 1 leto stari 1425 do 1625 Din. Mesne cene: kg žive teže 17.505 do 18.505, mrtve teže 21.25 do 26.25 Din. Koze 300 do 350 Din» kozliči 62.50 do 90 Din. Kupčija živahna. Prodanih 266 komadov. Kupcev precej, in sicer iz Dravske in Savinjske doline ter Logatca.

Celjski trg (1. t. m.) Govedina: v mesnicah I. 25, II. 23, na trgu I. 24, II. 22. Teletina: I. 30, II. 25. Svinjina: prašičje meso: I. 35, II. 30, slanina I. 36 do 38, II. 34, mast ameriška 32, domača 39, prekajeno meso I. 45, II. 40. Mleko 3.50 do 4, surovo maslo 60, čajno 88, jajce 1.25. Pijače: vino staro 12 do 15, novo 9 do 12, pivo 8, žganje 30. Kruh: beli 7, črni 6. Mlevski izdelki: moka «00» 6.50, «0» 5.80, «2» 5.50, «4» 4.50, koruzna moka 3.50, ajdova 6.30 (na drobno po 20 par več). Žito: pšenica 350, rž 320, ječmen 340, oves 325. Fižol 600 do 700. grah 1800. Specerijsko blago: kava Portoriko 68, Santos 48, Rio 40, sladkor v kristalu 20, v kockah 22, riž I. 11, II. 6.50 do 10, namizno olje 30, bučno 36, testenine I. 18, II. 12 do 14, milo 17 do 20. Krma: seno 50 do 87.50, slama 50. Zelenjava: kg italijanske glavnate solate 20, krožnik drobne 2 do 2.50, kg ohrovta 4, karfijola 12, zavitek špargljev 10, komad kolerabe 2.50, krompir 1.25 do 1.50.

= **Konferenca prolzvajalcev žganja**, ki se bo vršila v Beogradu, je zaradi gospodarske konference v Skoplju preložena na 20. do 25. maja t. l.

= **Izvoz češpelj in pekmeza iz naše države** je znašal po podatkih ministrstva za poljedelstvo in vode v tekoči sezoni nastopne količine: suhih češpelj v vrečah okrog 30 milijonov kg, etiviranih češpelj v zabojih 6 milijonov kg in pekmeza nekaj nad 2 milijona kg. Vrednost tega blaga je znašala okrog 210 milijonov Din.

= **Kanada se zanima za naše kmetijske izvozne predmete.** Neka tvrdka v Kanadi bi rada uvažala iz naše države: fižol (črešnjevec), bosanske češplje, dalmatinske fige v zabojih, dalmatinsko olje v sodih, dalmatinske olive v sodih in hrvatsko - bosanske orehe v vrečah. Interesenti naj pošljejo svoje ponudbe z vzorci na konzulat kraljevine SHS v Montreal (Kanada).

= **Trgovina z oljem v južni Dalmaciji** je jako slaba. Povpraševanje je neznatno, dočim je ponudba obilna. Cena nominalna 22 do 23 Din. Oljke cvetejo redno in je letos pričakovati zopet obilno letino olja.

= **Obtok bankovcev v Avstriji** se je po izkazu 23. aprila zmanjšal napram 15. aprilu za 200.1 milijarde na 6668.9 milijarde aK.

= **Poravnalno postopanje dunajskega denarnega zavoda Allgemeine Industriebank.** Z Dunaja javljajo, da je Allgemeine Industriebank zaprosila za otvoritev sodnijskega poravnalnega postopanja.

= **Likvidacija avstrijskih bank.** Z Dunaja poročajo: Poleg Allgemeine Industriebank se nahaja v plačilnih težkočah tudi Austro - Orient Bank, o kateri se govori, da bo likvidirala. Prostovoljno likvidacijo je sklenila Austro - Polnische Bank. Istotako je Österreichische Vereinsbank, ki se bori že dalje časa s težkočami, sklenila likvidacijo.

= **Naraščanje vlog pri hranilnicah v Češkoslovaški.** Stanje vlog pri 373 češkoslovaških hranilnicah, ki je znašalo 31. decembra 1923. 10,421,160.295 Kč, je doseglo do 31. marca, to je v prvem četrtletju t. l. vsoto 10,815,212.630 Kč; prirastek znaša torej 394,052.335 Kč.

= **Fuzija strojnih podjetij v Brnu.** Iz Prage poročajo, da sta sklenili fuzijo Prva brnska tvornica strojev d. d. in d. d. za izdelovanje strojev (poprej Brand & Lhuillier) v Brnu.

= **Sporazum med rumunskimi dolžniki in italijanskimi upniki.** Iz Bukarešte poročajo: Na temelju dalje časa trajajočih pogajanj se je med rumunskimi dolžniki in italijanskimi upniki dosegel sporazum, po katerem se rumunski dolžniki obvezujejo, da bodo dolgove, ki so nastali med novembrom 1919. in 11. januarjem 1923., poravnali (v lirah ali drugih dobrih valutah) v polletnih ratah po 7.33 odst. Kot preračunska podlaga se je vzel 1 lej enak 0.115 lire. Sklenjeno je, da se bo zaključek ugodnejše pogodbe s kreditorji kake druge države nanašal tudi italijanske kreditorje. V slučaju poraста lejevega tečaja se bo plačevalna kvota primerno povišala.

= **Ruska rž za Češkoslovaško.** Iz Prage poročajo: Za češkoslovaško velenakupovalno družbo konzumnih zadrug je prispela te dni v Trst ladijska pošiljka 5000 ton ruske rži. Omenjena družba pa je izvozila iz Češkoslovaške v Rusijo med drugim 3000 q deteljnega semena za ruske državne zadružne organizacije.

= **Angleški kapital v poljski lesni industriji.** Po vesteh iz Varšave je poljska vlada sklenila z nekim angleškim konzorcijem pogodbo glede izkoriščanja beloveških gozdov. Po pogodbi mora angleški konzorcij odstopiti del čistega dobička poljski državni blagajni.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra». Odgovorni urednik Fr. Brozović. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Provizijskega potnika

se sprejme takoj za dobro idoče brezkonkurenčne predmete. Oni s kavcijo imajo prednost. — Pismene oferte z navedbo dosedanjega službovanja je poslati na naslov „A. B", poštno-ležeče, Motnik. 2158/a

„ELIN"

družba za električno industrijo d. z o. z. 412/a

Gradi električne centrale in naprave. — Velika zaloga motorjev in električnega materijala. — Cene izredno nizke. Postrežba točna. Na željo poset inženirja brezplačno.

Ljubljana, Dunajska cesta št. 1, telefon 88, Maribor, Vetrinjska ulica št. 11, telefon 259.

Slamnike 1716/a

za dame in gospode, najnovejših novosti, ravno tako preoblikovanje in prebarvanje se izdeluje po konkurenčni ceni.

Tovarna slamnikov Alojzij Skrabar, Domžale.

Gumi

Za cepljenje trt Peronospera cevi lamčeno novo blago kakor tudi vsi 2013 a

Tovarniška zaloga Zdravko Krajnc Celje

v to stroko spadajoči predmeti Zahtevajte cenike Važno za trgovce

MINKA KARO 2032/a

DAMSKI SALON

LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 53

Priporočam se cenjenim damam za obilen obisk v mestu in na deželi! Postrežba točna, cene solidne. V delavnici sem vedno od 8. ure zjutraj do 6. ure zvečer.

Atelié za steznike

Matilda Stuzzi

LJUBLJANA, Sodna ulica 4/II.

dobavlja po meri specialitete: pasove za nosečnost, gumijaste steznike, oblikovalce bokov i. t. d. 1885

Tovarna cementa Zidani most

potrebuje 2084/a

izvežbane pečarje pri etažnih in predornih pečeh za pečenje cementa. Sprejme se tudi nadpečar, ki prevzame odgovornost za vse peči in pečarje, kakor tudi za dobri cementni klinker in za zadostno količino. Nadalje se sprejmejo 3 mlinarji in naamlinar za sirovi in cementni obrat. Prednost imajo tisti, ki sami izvršujejo tjakaj spadajoča popravila. Nastop službe po možnosti 12. maja 1924. Pismene in osebne ponudbe na Ravnateljstvo Tovarne cementa Zidani most.

2087/a

Javna dražba.

Podpisani odsek bo razprodajal dne 6. maja t. l. ob 10. uri približno

500 stoječih smrek

na treh parcelah, od katerih je prva 5, druga 20 in tretja 60 minut oddaljena od postaje Javornik. Reflektanti naj se zglase ob določeni uri pri Jerneju Jenko, Javornik št. 19. Kdor želi ogledati les že preje, naj se zglasi istotam.

Gospodarski odsek Javornik.

Zastonj vam

blaga za obleko in perilo nikdo ne

da

toda po izredno nizkih cenah ga dobite pri tvrdki

„Danica"

Majzelj & Rajšelj

(bivša preskrbovalnica)

Ljubljana, Turjaški trg št. 1

Velika zaloga najrazličnejšega mamanufakturnega in galanterijskega blaga ter usnja vseh vrst. Vsak si naj ogleda. Krojači in preprodajalci poseben popust! 1806-a

Katero industrijsko ali trgovsko podjetje, najraje manufakturne stroke, bi hotelo sprejeti strogo solidnega, v vseh trgovskih poslih dobro

izvežbanega trgovca

primerne starosti v službo, bodisi za poslovodjo, skladiščnika ali potnika, ki je v vseh trgovskih krogih dobro uveden. Ima primeren razpoložljiv kapital za eventualno kavcijo; vstopil pa bi tudi kot tih sodelujoč družbenik v solidno podjetje ali trgovino.

Cenjene ponudbe na upravo «Jutra» v Mariboru pod „Tih družbenik". 2141-a

Najbolje in najceneje kupite moško perilo vseh vrst pri

A. Ražem Co., Ljubljana, Žabjak št. 3

Samo na veliko. 785-a Gospode trgovce prosimo za poset.

„VESNA" POHLIN & DRUGOVI KAMNIK (Slovenija)

tvornica vlasnic, rinčic, kljukic za čevlje in kovinastih gumbov

Centrala: Ljubljana I, poštni predal štev. 126 811 a

se priporoča za cenjena naročila, ki se takoj in v vsaki množini izvrše.

Zahtevajte vzorce in cenik!

Dežne plašče,

perilo, klobuke, dežnike itd.

kupite najceneje pri 952/a

Jakobu Lahu, Maribor, Glavni trg 2.

Po znižanih cenah

prodaja zaradi preselitve

trgovina Marije Rozljeve

v Ljubljani, Lingarjeva ulica št. 4.

V zalogi ima razno sukno, cajge, kotenino, zefir, exportni cvilih za žimnice, odeje, belo, rjavo za rjuhe, moško in žensko perilo, kravate in drobnarije. Zimsko blago pod lastno ceno. Nihče naj ne zamudi ugodne prilike!

Samo še nekaj dni. 2128-a

Kostanjeve brzojavne droge

lansko sečnje kupi 2117/a

Ludvik Ilerič, Ljubljana-Friškovo

INSERIRAJTE : : V «JUTRU»!

Damske in dekliške slamnike

v veliki izberi nudim po nizkih cenah. Prevzamem tudi vsa popravila.

Minka Horvat

modistka 654/a

Ljubljana, Stari trg 21.

Cementni zarezni streš.ik

oddam po ugodni ceni, radi izpraznitve prostora za stavbo. Velike zaloge cevi vseh dimenzij, plošče za tiak itd. — Tvornica cementnih izdelkov Jos. Cihlař, Vodovodna c. 1 Ljubljana 1906a

ESKONTNA I PUČKA BANKA D. D., SUBOTICA

Brzojavni naslov: ESKONTNA

Telefon štev: 10, 20 in 179

Afilijacija Hrvatske eskomptne banke v Zagrebu

izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantneje 538-a

Elegantno oblečeni

boste le tedaj, ako si nabavite toalete ali blago najmodernejših vzorcev pri znanem, solidnem, domačem podjetju

Drago Schwab, Ljubljana, Dvorni trg št. 3.

Vsa oblačila se izdelujejo v lastni režiji in se jamči za solidno delo!

Prvovrstno blago, uvoženo iz Anglije in Češkoslovaške. Perilo za gospode v ogromni izberi.

2109/a

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par

Za „Dopisovanje" in „Ženitve" vsaka beseda 1 Din

Stane vsaka beseda 50 par. Za „Dopisovanje" in „Ženitve" se računa vsaka beseda 1 Din. — Priobčujejo se le mali oglasi, ki so plačani v naprej. Plača se lahko tudi v znamkah. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanju priložena znamka za odgovor ter manipulacijska pristojbina (3 Din).

Pouk

Dijak

bi poučeval nižješolca za prosto stanovanje. — Naslov naj se pusti v upr. „Jutra" pod „Pouk". 9313

Učiteljico klavirja

išče gospodična začetnica. — Cenjene ponudbe z navedbo honorarja na upravo „Jutra" pod „Takoj". 9188

Knjigovodstvo

Gospodična išče spretnega knjigovodjo v svrho privatnega pouka. Cenjene dopise pod „Spreten" na upravo „Jutra". 9262

Obrt

Iva Šiller — modistinja

se priporoča za nakup in popravila modernih slamnikov po tvorniških cenah. *Stojnica na Sv. Jakoba trgu — vsaki dan.* 711

Specialna delavnica

za brušenje kovin in jekla, zavod za poniklanje, bakrenje in galvaniziranje v raznih barvah po najnižjih cenah, se priporoča. Aberšek Vid, Poljanska cesta št. 13.

Naprodaj imam

več tisoč lepo okoreninjenih (že enkrat presajenih) **paradižnikov (paradajžarjev)** najboljših vrst kakor tudi veliko pravkar dospelih krasnih, meter visokih **palm (Chamaerops excelsa).**

Ignacij Štrekelj, trgovski vrtnar v Ljubljani (Spodnji Šiški), Celovška cesta št. 66.

Službe (dobe)

Trgovski nastavljenec

železninar, z daljšo prakso, zanesljiv in spreten prodajalec, se takoj sprejme. — Ponudbe pod šifro „Železninar 2000" na upr. „Jutra". 9026

Pekovski pomočnik

vesten, pošten in samostojen, se išče. Plača po dogovoru. — Predstaviti se je osebno. — K. Čadež, Kranj. 9132

Oženjenega hlapca

ki bi žena prevzela prasičerejo, on pa delal in samostojno vodil kmetijstvo in gojil živino, se takoj sprejme. Plača po dogovoru. Naslov pove uprava „Jutra". 9103

Vajenec

se sprejme za medičarsko in slaščičarsko obrt. Naslov pri upravi „Jutra". 9159

Iščem služkinjo

s 1. majem, za vsa domača dela. — Naslov pove uprava „Jutra". 8863

Kovaškega učenca

sprejme takoj Anton Zajc, kovač v Žalcu. 9224

Čevljarsk. pomočnika

boljšo moč, iščem za takojšen nastop. Plača tedenska. Hrana in stanovanje v hiši. Matej Strašar, čevljarski mojster v Domžalah. 9197

Potniku

ki zastopa že druge tvrdke v galanterijski in modni stroki, oddamo proti dobri proviziji zastopstvo za Slovenijo dobro idočega predmeta (Massenartikel). Ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Dobro uveden". 9208

Dekle

ki se razume na hišna dela in nekoliko kuhanja, se išče. Naslov pove uprava „Jutra" 9256

Pridna pomivalka

se takoj sprejme. — Naslov pove uprava „Jutra". 9232

Šivilje

dobro izurjene, se sprejmejo pri A. Singer, Gradišče št. 7 9261

Dve vrtnar. pomočn.

zmožna, za zelenjavo in cvetje, se sprejmeta takoj. Ponudbe z navedbo plače je poslati na tvrdko: Brača Katzler, umetno in trgovsko vrtnarstvo, Karlovac na Kupi. 9305

Službe (iščejo)

Ključavničar. pomočnik

in vodovodni instalater, išče mesta takoj v mestu ali na deželi. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Marljiv" 9022

Mehanik

z dobrimi izpričevali, vešč popravljanja in montiranja strojev, betoniranja in vseh betonskih del, dober risar, išče službe ali dela. Cenj. ponudbe pod „Zanesljiv mehanik" na upravo „Jutra". 9020

Gospodična

s primerno šolsko izobrazbo, želi mesta blagajničarke ali prodajalke v trafiki, event. v trgovini. — Naslov pove uprava „Jutra". 9015

Boljše dekle

želi službe kot natakarica (začetnica) v boljši gostilni. Naslov pove uprava „Jutra" 8998

Inženjer agronomije

s 4letno vodilno veletrgovsko, 2letno inozemsko strokovno prakso, znanjem šest jezikov, s kapitalom 100.000 do 150.000 Din, energičen, želi primernega mesta. — Ponudbe pod „29leten podjeten" na podružnico „Jutra" v Mariboru. 8961

Inkasant

s kavcijo, zmožen tudi pisarniških poslov, želi premeščenja. Ima dobre reference. Dopisi se prosijo pod „Inkasant" na Aloma Company, Ljubljana. 8902

Knjigovodja

perfekten bilancist, želi premeniti mesto. Eventuelno za dopoldan ali popoldan. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Vesten". 8755

Laborant

dobro izučen, išče mesta. — Nastopi lahko takoj. — Ponudbe pod „Zanesljiv laborant" na upravo „Jutra". 9314

Tehnik

27 let star, Avstrijec, absolvent dunajske strojarske šole, sedaj nameščen kot tehnični vodja usnjarne v Bolgariji, zmožen slovenščine, hrvaščine in nemščine, želi enakega mesta v Sloveniji ali Hrvatski. — Cenjene ponudbe na naslov „Tehnični vodja" na upravo „Jutra". 9266

Službo premeniti

želi kontoristinja z večletno prakso, zmožna slovenskega, nemškega ter italijanskega jezika, knjigovodstva, slov. in nemške stenografije ter strojepisja. — Nastopi event. takoj. — Cenjene ponudbe z navedbo plače, prosi pod „Zanesljiva 17" na upravo „Jutra". 9185

Uradnik

z večletno pisarniško prakso, išče službe. Cenj. ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Mahrovec". 9166

Mlad trgov. pomočnik

zmožen vseh prodaj in nakupovanja, sposoben tudi voditi posestvo, išče službe na deželi. Nastopi takoj. — Naslov pove uprava „Jutra" 9161

Izučen kurjač

išče dela. Začasno sprejme kakršnokoli delo v skladišču ali v kaki tovarni. Naslov pove uprava „Jutra". 9249

Gospodična

ki ima veselje do otrok, želi primerno mesto. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Veselje do otrok". 9191

Prodajalka

išče mesta v trgovini. Vešča je špecerije in manufakture. Naslov pove uprava „Jutra" 9239

Izurjen polir

z večletno prakso velikih stavb in železobetona, išče službe. Ponudbe pod značko „Samostojna moč" na upravo „Jutra". 9258

Stavbni tehnik

absolvent srednje tehniške šole, z večletno prakso, išče službo, ki jo nastopi takoj. Naslov pove uprava „Jutra" 9259

Brezplačno

sprejme mesta gospodinje v mestu ali na deželi vdova z 9letnim otrokom, eventualno doplača za hrano in stanovanje. Ponudbe pod „Vdova 9" na upravo „Jutra". 9192

Ključavn.-avtomonter

namestnik obratovodje, z večletno prakso v splošnem ključavničarstvu, upravi in montaži avtomobilov, išče za takoj primerne službe. — Ponudbe na „Zvezo delovodij in industrijskih uradnikov" v Ljubljani. 9240

Prodajalka

vešča knjigovodstva in korespondence, špecerijske in galanterijske stroke, želi premeniti mesto. — Cenjene ponudbe na podruž. „Jutra" v Mariboru pod „Marljiva". 9217

Pekovski pomočnik

mlad, 18 let, išče službe za takojšnji nastop. Ponudbe pod „Pekovski pomočnik" na upravo „Jutra". 9308

Deklica

želi vstopiti kot učenka v trgovino z mešanim blagom, s hrano in stanovanjem v hiši. Naslov pove uprava „Jutra". 9311

Kontoristinja

kot strojepiska in stenografinja išče službo kot začetnica. Cenjene ponudbe na naslov: Ivan Lorber, brivec, Velika ulica, Kamnik. 9189

Mehanik, pomočnik

vojaščine prost, išče službe, najraje bi šel k stoječim (Stabilmotor) bencin-motorjem ali kaj podobnega. Je pošten in trezen. Cenj. ponudbe pod „Pošten" na upr. „Jutra". 9312

Perf. korespondentinja

za francoski, angleški, nemški in slovenski jezik, vešča deloma tudi italijanščine in srbohrvaščine, želi spremeniti službo. Je stenografinja in izurjena strojepiska s prima referencami. Cenj. ponudbe pod „Occasion" na upravo „Jutra". 9252

Prodam

Pohištvo:

dve postelji z žimnicami, mize, stoli, omara ter drugo pohištvo, se proda v Gosposki ulici 9/II. 9056

Motocikel

„Peugot", 5 HP, 3 brzine, moderen in v izbornem stanju, se proda. Naslov pove uprava „Jutra". 9039

Omara za led

in kotel za acetilinsko razsvetljavo, vse v dobrem stanju, proda po ugodni ceni A. Franc, posestnik v Metliki. 8995

4 stroji

za kemično čiščenje obleke se takoj po ugodni ceni prodajo. Naslov: Šprager, Maribor, Kopitarjeva ulica 12. 8968

Moško kolo

se proda. Naslov pove upr. „Jutra". 9131

Dva otroška vozička

(1 velik in 1 majhen) dobro ohranjena, se ceno prodasta. Ogleda se jih lahko pri upravitelju graščine na Kodeljevem. 9114

Otroški voziček

skoraj nov, popolnoma poniklan, zelene barve, prodam. Istotam se proda tudi moška obleka. — Ogleda se lahko vsak dopoldan v Hrenovi ulici 7/I. 9107

300 kg vodotop. stekla

(Wasserglas) prodam po ugodni ceni. — Josip Molek, Metlika, trgovina z jajci. 9096

Staro, lito železo

v vagonskih množinah, dobavljam kupcu, ki plača najvišje. — Ponudbe: Novo mesto, poštni predal št. 5. 9072

Moške obleke

in manufakturno blago priporoča *Ivan Sax*, Ljubljana, Stari trg št. 8 z 10–15 odst. popusta. Solidna postrežba! 6840

Naznanilo

Plemenite kose so došle. Kdor želi iste, naj mi takoj sporoči množino in velikost. Plemenite kose, za katero vsako se jamči, razpošiljam v komisijo do konca julija. Polovica kos se plača v 30 dneh po prejemu, druga polovica ob končani sezoni, ev. se neprodane in nerabne kose sprejmejo nazaj. Vsak trgovec lahko svoji stranki jamči za dobro kakovost te kose. — Obenem priporočam nakup raznih brusnih kamnov, klepal, kosirjev itd., vse po najnižjih, brezkonkurenčnih cenah. *Mihael Omahen, Višnja gora.* 9115

Fotografični aparat

13 × 18, s vsemi potrebščinami, prodam. Naslov pove uprava „Jutra". 9137

Opalograf

popolnoma nov, samo parkrat rabljen, se proda po znižani ceni. „Zora", družba z o. z. v Ljubljani, Kralja Petra trg 2, pritličje. 8829

Moško kolo

znamke „Styria", se proda. Naslov pove uprava „Jutra" 9150

Lepo spalnico

iz trdega lesa ter 6 tapeciranih, lepih stolov, prodam. Naslov pove uprava „Jutra" 9245

Dve postelji

s vzmeti in nekaj pohištva, se poceni proda. — Naslov pove uprava „Jutra". 9234

Kredenca

pripravna za gostilno in usnjat večji ročni kovčeg, se poceni proda v Streliški ul. št. 18/I. 9231

Trda jedilnica

staronemški slog, oreh, bela mehka spalnica in različno, se vsled odpotovanja poceni proda. Naslov pove uprava „Jutra". 9178

Predno kaj kupiš

čitaj velike in «Male oglase» v «Jutru», kjer dobiš skoraj za vsako stvar ugodne ponudbe. Ako tu ne najdeš tega, kar želiš kupiti, daj sam med «Male oglase» to, kar hočeš in videl boš koliko ponudb boš takoj dobil. Vsekako ničesar popreje ne kupi, dokler se nisi poslužil «Jutrovih» oglasov, ki imajo priznano največji uspeh.

Drobljenje lubja

Naprodaj je stroj za drobljenje lubja z ali brez barake. Naslov pove uprava „Jutra" 9170

Več otroških oblek

in perila poceni naprodaj. — Breg št. 2/I, desno. 9169

Filatelisti, pozor!

Ne kupujte znamk predno ne poznate mojih cen. Zahtevajte še danes naizbiro, kar želite in prepričali se boste. J. Bradač, Ljubljana, Stari trg 34/II. 9237

Motorno kolo

skoraj novo, znamke „Wanderer", 3 in pol H. P., se proda za 10.000 Din. — Naslov: A. K., Maribor, Volčova ulica 16. 9216

Moško kolo

znamke „Waffenrad", v jako dobrem stanju, naprodaj za 6400 K. — Naslov v upravi „Jutra". 9260

Pisalni stroj

št. 9/37, ki dobro dela, prodam. Jernej Sešek, Židovska steza 6, Ljubljana. 9272

Vrtne stole

prodaja najceneje Rožmane & Komp., Ljubljana, Mirje 4. 9282

Zaradi opust. trgovine

mešanega blaga v Celju, Glavni trg št. 9, se proda trgovska oprava, obstoječa iz stelaž brez predalov, pudelni, okrog 200 različnih kartonov (Lagerkartone), 1 veliko zrcalo, 3 steklene omare, 1 kompletna nikelnasta oprema za 1 veliko izložbeno okno, ter raznega kratkega blaga, čipke, vezenine in ročnega dela itd. Naj se ne zamudi ugodne prilike. Samo do 1. junija t. l. 9306

Kupim

Kože divjačine

vseh vrst, kupuje skozi celo leto in v vsaki množini D. Zdravič, trgovina usnja, Ljubljana, Sv. Florjana ulica št. 9. 949

Javorjevih hlodov

belih, I. in II. vrste, od 30 cm in 2 m naprej za dobavo meseca maja 1924 kupim vsako množino. Ponudbe samo franko vagon s navedbo množine in cene na „Staniva", Celje. 8945

Kostanjev les

za tanin se kupi, proti takojšnjemu plačilu na progi Maribor - Ljubljana. Najnižje obvezne ponudbe je poslati na upravo „Jutra" pod šifro „Kostanjev les". 9307

Stare stelaže

dobro ohranjene, za špecerijo in tehtnice z uteži, kupim. — Ponudbe na naslov: Hotel Mengeš št. 13. 9190

Bukovega oglja

kupim več vagonov. — Ponudbe z navedbo cene franko Postojna pod šifro „Oglje" na oglasni zavod Sušnik v Mariboru. 9187

Hrastovih pragov

154 × 15/25 2·40 m dolgih, kupim vsako množino. Ponudbe, obvezne, na naslov: Josip Osolin, lesna trgovina, Laško.

Kmet-pridelki

5000 kg sladke krme

(sena), se proda po nizki ceni. Naslov v upr. „Jutra" 9206

Dobro seno

proda Julius Klemenc, Ljubljana, Sv. Petra cesta 79.

Nepremičnine

Vila v Logatcu

vas Cevica št. 8, par minut od kolodvora, se proda. — Več se poizve istotam. 9118

Lepa hiša

1 in pol ure od Ljubljane, pripravna za vsako obrt in 1 oral sadnega vrta, se proda. — Poizve se pri g. Ter. Pešec v Brestu, pošta Ig. 9193

Graščinsko posestvo

blizu Ljubljane, četudi zapuščeno, kupim. Ponudbe pod šifro „Graščina" na upravo „Jutra". 9173

Hiša z vrtom v Zg. Šiški

se proda po zelo ugodni ceni. Naslov pove uprava „Jutra" 9093

Mlin in žaga

se odda v najem. Pismene ponudbe pod „Mlin in žaga" na upravo „Jutra". 9309

Gozd

30 oralov, naprodaj v okolici Kranja. — Ponudbe pod „Gozd" na upravo „Jutra". 9171

Posestvo

blizu Ljubljane, kupim. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Posestvo". 9172

Zidana hiša

z majhnim gospodarskim poslopjem in 1 oral dobre zemlje, tik ob mestu Ormož, se takoj proda. Naslov pove Kampuš, Zg. Polskava, Pragersko. 9212

Nova zidana hiša

z dvema velikima delavnicama, pripravno za trgovca ali večjega obrtnika, se takoj proda. Naslov: Kampuš, Zg. Polskava-Pragersko. 9215

Novo zidana kovačnica

se proda na prometnem kraju, pripravna tudi za drugo obrt ali za stanovanje. — Naslov pove uprava „Jutra" 9264

Trgovina

starovpeljana, dobro idoča, v sredini malega mesta na Štajerskem, hiša s trgovskim inventarjem ter električno razsvetljavo, gospodarskim poslopjem, velikim vrtom za zelenjavo in tri orale njiv, se vsled bolezni proda. Cena 275.000 Din. Naslov pove uprava „Jutra". 9228

Posestvo

prodam, obsegajoče 10 oralov, nekaj njiv in travnikov ter 2 vrta, na najlepši legi 2 veliki hiši, v eni gostilna že mnogo let, po celi hiši električna razsvetljava, 3 minute od železniške postaje. Prodam po zelo nizki ceni radi drugega podjetja. — Naslov pove uprava „Jutra" 9310

Novo zidana hiša

z dvema stanovanjema, pritiklinami, novo zidanim hlevom in šupo, 5500 m² vrta z okoli 50 jabolčnimi drevesi, na periferiji Ljubljane, takoj za prodati. Ponudbe pod šifro „I. 37" na upravo „Jutra". 9267

Kdor hoče kaj prodati
Kdor hoče kaj kupiti
Kdor išče službe itd.
naj inserira v „Jutru"

Lokali

Trgovina

na zelo prometnem kraju dežele, z mešanim blagom in deželnimi pridelki, se da v najem. — Interesenti se naj blagovolijo javiti le tisti, ki razpolagajo najmanj s 100.000 Din na upravništvo „Jutra" pod „Zlata bodočnost". 9120

Lepo skladišče

v sredini mesta, se takoj odda. Poizve se v Ljubljani, Stari trg 11a/II. 9116

Lokal

obstoječi iz treh prostorov (sob), na prometnem kraju v Mariboru, s kompletnim lepim inventarjem, sposobni za banko, zastopstva, trgovino ali večjo pisarno, se vsled selitve ugodno prodajo Naslov pove uprava „Jutra" v Mariboru. 9218

Vpeljana pekarija

se proda v last za 40.000 Din pod zelo ugodnimi pogoji. Prevzame se lahko takoj. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Pekarija" 9257

Podzemska klet

svetla, prostorna, pripravna za delavnico, skladišče in tudi za stanovanje, se poceni odda. Naslov pove uprava „Jutra". 9233

Dobro idoča gostilna

v neposredni bližini velikih tovarn, se odda v najem izučenemu gostilničarju ali gostilničarki. Prednost imajo tisti, ki bi poleg gostilne izvrševali še kakšno drugo obrt. Pojasnila daje iz prijaznosti Josip Zidanšek, trgovec, Sp. Hudinja, Celje. 9226

Stanovanja

Gospodična

skoro ves dan odsotna, išče zračno, čedno opremljeno sobo s separatnim vhodom, če le mogoče z dobro domačo hrano v mestu ali na periferiji. Plačam dobro. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Udobnost". 9066

Stanovanje

solnčno in suho, na periferiji, 2 sobi s pritiklinami in gredo za zelenjavo, se zamenja za stanovanje v sredini mesta od 2—4 sob. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Ugodno". 9110

Opremljeno sobo

s hrano, električno razsvetljavo, v sredini mesta, se odda solidnemu gospodu. — Naslov v upravi „Jutra". 9147

Zamenja se stanovanje

v Vodmatu, koncem tramvajske proge, obstoječe iz 1 velike sobe, kuhinje in pritiklin, za večje v mestu, proti dobri nagradi. Ponudbe pod „Dobra nagrada" na upravo „Jutra". 8889

Lepo opremljeno sobo

se odda takoj solidnemu gospodu na Bleiweisovi cesti št. 11/I. 9313

Na stanovanje in hrano

se sprejme gospodična. — Naslov pove uprava „Jutra" 9265

Lepo opremljena soba

z elektr. razsvetljavo in posebnim vhodom, se odda takoj solidnemu samskemu gospodu v Streliški ulici 6/II.

Opremljeno sobo

s separiranim vhodom, išče mlad, soliden gospod, doktor juris, če mogoče s hrano, za takoj ali pozneje. — Cenjene ponudbe na upravo „Jutra" pod „Tyrrhagan". 9246

Stanovanje

solnčno in suho, 2 sobi s pritiklinami in gredo za zelenjavo, na periferiji, se zamenja s stanovanjem 2—4 sob v sredini mesta. Ponudbe pod šifro „Ugodno" na upr. „Jutra". 9253

Mesečna soba

lepo opremljena, s posebnim vhodom, se odda na Abacljevi cesti št. 3. Povprašati v I. nadstropju. 9194

Stanovanje

v kakršnemkoli obsegu, se išče proti visoki najemnini. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Primerno". 9174

Opremljena soba

v Novem Udmatu, se odda gospodu. Naslov pove uprava „Jutra". 9175

Solnčno stanovanje

v novi vili v Ljubljani, dve sobi, poselska sobica, velika predsoba, kuhinja in pritikline, se odda z avgustom najboljšemu ponudniku. — Naslov pove uprava „Jutra" 9179

Opremljena soba

z električno razsvetljavo in separatnim vhodom se odda s 15. majem. Naslov pove uprava „Jutra". 9277

Soba

se odda takoj mirnemu gospodu. Naslov v upravi. 9301

Na hrano in stanovanje

se sprejme boljši gospod — kot sostanovalec. — Naslov pove uprava „Jutra". 9235

Lepa opremljena soba

z električno razsvetljavo in s posebnim vhodom, v bližini „Evrope", se takoj odda. Naslov pove uprava „Jutra" 9263

Dve opremljeni sobi

z električno razsvetljavo in separatnim vhodom, se oddasta strankam brez otrok ali 2 mirnima osebama, za takoj ali s 15. majem. Naslov pove uprava „Jutra". 9274

Kapital

Delnic Dobrov. banke

se pod ugodnimi pogoji proda večja množina. Ponudbe pod „Prilika" na upravo „Jutra". 9160

Kdo posodi?

Da si ustanovim lepo eksistenco, nujno rabim 5000 Din. Plača 50—100 odstot. obresti! Ponudbe pod šifro „Inteligenten mladenič" na upravo „Jutra". 9268

Kdo posodi

poštenemu človeku 4000 K za dobo treh mesecev, vrne 5000 K? Ponudbe pod „Nujna pomoč" na upravo „Jutra". 9279

Več družabnikov

sprejmem k večjemu, dobro idočemu mizarskemu podjetju na Gorenjskem, s kapitalom od 25.000 Din naprej v družbo z o. z. Naslov pove uprava „Jutra". 9295

Ženitve

Resna ženitev

Mlad, trg. naobražen gospod, želi znanja v svrho ženitve z mlado gospodično, ki poseduje malo trgovino ali kaj sličnega. Tudi mlada vdova ni izključena. Resne ponudbe, če mogoče s sliko, pod šifro „Tihi dom" na upravo „Jutra" v Ljubljani. 9186

Inteligentna vdova

brez otrok, s stalnimi dohodki, želi poročiti starejšega gospoda. — Ponudbe pod šifro „Miroljubnost" na upr. „Jutra". 9230

Vdovec brez otrok

veleposestnik, star 45 let, želi poročiti gospodično ali vdovo brez otrok, ki bi imela do 150.000 Din premoženja. Ponudbe pod „Vdovec" na podružnico „Jutra" v Celju. 9228

Dopisovanje

Opazovana 2. V.

ob 11. uri v tramvaju, v smeri kolodvor, prosim naslov pod šifro „Simpatija" na upravo „Jutra". 9269

Dvigni seznam! 9192

Znanja išče

izobražena gospodična srednjih let z nekaj gotovine, s solidnim gospodom od 35—45 let. Ponudbe pod „Zemeljski raj" na upravo „Jutra". 9320

Glasba

Klavir

kratek, dobro ohranjen, poceni prodam. Naslov pove uprava „Jutra". 9135

Harmoniko

firme „Zehner", trivrstno, dobro ohranjeno, prodam. — Istotam se proda 7 konjskih oprem pod ugodnimi pogoji. Fr. Malgaj, Gotovlje 8, pošta Žalec pri Celju. 9196

Rabljen pianino

se kupi takoj. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod značko „Pianino". 9327

Kratek klavir

prvovrsten glas, se po ugodni ceni proda. Ponudbe pod „Znana znamka" na upravo „Jutra". 9278

Gramofon

in 40 plošč, prodam za Din 1000. Naslov v upr. „Jutra". 9198

Razno

Gostilna pri Slamiču

na Glincah — prvovrstna vina, gorka in mrzla jedila, vrt in kroglišče. — Cene zmerne! Za obilen obisk se priporoča J. Slamič. 9065

Na dobro dom. hrano

se sprejme nekaj gospodov. Rimska cesta 2/I. levo. 9154

Prostov. javna dražba

obleke, pohištva in kuhinjske oprave, se bo vršila dne 6. maja t. l. ob 9. dopoldne na Resljevi cesti št. 31/III. 9181

Najstarejša slovenska pleskarska in ličarska delavnica

IVAN BRICELJ

Dunajska cesta 16

se priporoča. Izvršitev točna. Cene zmerne.

Stara pesem

izkopana iz tritisočletnega groba egiptovskega kralja.

OPEKO kdor dobro hoče dobiti,
ta v Račju ju mora zdaj naročiti.
STREHO trpežno kdor hoče napravit',
opeko iz Račja mora nabavit'.
DENAR si prihrani, srečo privabi,
blago **«Opekarne v Račju»** kdor rabi.
To pesmico danes vsak mora znati,
to šolarčku skrbna pravi že mati.

2143 a

Kdor želi ugodno preživeti svoj dopust

na obali našega Jadrana, se mu priporoča posebno prvorazredni hotel PENSION «ROKAN» v Selcih, 2½ km od Crikvenice. Hotel ima veliko teraso s krasnim razgledom po daljni okolici, kakor na Učko itd. Lastno moderno kopališče, eno izmed najboljših na Jadranu, takoj pred hotelom. — Izvrstna kuhinja! Cene zmerne! Velika auto-garaža.

Najtopleje se priporoča Alojzij Beranek lastnik.

784-a

Vsakovrstno

MOŠKO PERILO

po znižani ceni

priporoča

Tovarna perila „TRIGLAV"

G. VOJSKA & DRUG

Ljubljana, Kolodvorska ulica štev. 8 (nasproti hotela Štrukelj). 709 a

MAURICE LEBLANC: TIGROVI ZOBJE

12

Tako torej! Inženjer Fauville ve, da ima Gaston Sauverand namen, da bi ga ubil. Ta dokument, brez dvoma napisan z njegovo lastno roko, ga obtožuje kar najbolj formalno in vrhu tega potrjuje besede, ki so ob aretaciji ušle Sauverandu in ki so le dokazovale, da je nekoč obstojalo neko razmerje med obema, katero se je pa pozneje pokvarilo, vsled česar je Sauverand obljubil, da se več ne povrne v Pariz...

Nekaj luči, čeprav samo slaboten žarek, torej le prihaja v to tako zamotano in nejasno, zagonetno afero Morningtonove dediščine. Toda prisotnost tega pisma na hrastovi pisalni mizi, izvor, odkoder prihajajo ta pisma, to je nova in nerešljiva zagonetka. Pet mož je stražilo, najboljši med stražniki, in vendar je tudi to noč prišlo to pismo na nerazumljiv način in nikdo ni videl prinašalca; le neka neznana roka je položila to pismo na mizo, v sobi, čije okna in vrata so bila zaklenjena in zaprta in zapahnjena in od nikoder ni bilo mogoče najti najmanjšega sledu, niti ni bilo slišati najmanjšega šuma ali škripanja vrat ali oknic!

Izprva se je mislilo na tajen vhod, toda točna preiskava pôda, stropa in sten je izključila takšno fantastično domnevo. Občinstvo je bilo v nepopisni napetosti. Strahovi iz palače na Boulevardu Suchet so postali popularni in novine so jele razpisovati nagrade za najboljšo rešitev vprašanja, kako je moglo priti pismo v sobo vkljub vsem stražnikom in vsem drugim zaprekam. V vsaki drugi dobi bi bili ljudje verjeli na čarovnijo.

Vsekakor je pa bilo potrjeno, da so tudi sedaj napovedbe don Luis Perenne bile točne in da si on ni ničesar izmislil. Ko je vse tako potrdilo njegove napovedbe prvič in drugič, bo-li tako tudi tretjič, to je dne petega maja?

Takó je pričakovanje zajelo vse občinstvo, da je v noči od petega do šestega maja pričakovala razrešenja te uganke cela množica, ki je napolnila Boulevard Suchet in tam kampirala. Čudež je zanimal samega policijskega prefekta, ki se je odločil, da bo to noč prisostvoval dogodkom. Poslal je vrsto agentov, ki so stražili po palači in po vrtu, on sam je pa zasedel znano pritlično sobico in bedel v temi, z njim pa zopet podnačelnik Weber, brigadir Mazeroux, don Luis Perenna in dva agenta.

Pričakovanje ni zadovoljilo, in sicer po krivdi Desmalionsovi. Ukazal je namreč, da mora goreti luč, ki je gorela ter razsvetljevala. Don Luis Perenna je sicer svetoval, naj napravijo temo, češ, doslej so pisma prihajala v temi, zato jih ob luči najbrže ne bo..., toda niso ga poslušali in zopet je njegova obveljala. Pisma to noč ni bilo. Tako so izgubili nadaljnjih deset dni.

Petnajstega maja so zopet šli bedet in stražit; zopet je množica oblegala hišo in kampirala vso noč na Boulevardu. To noč so luč ugasnili, toda na kontaktu je prefekt obdržal roko. Desetkrat, dvajsetkrat jo je nepričakovano zapalil, ker ga je vznemirilo kakšno škripanje stolca ali gibljaj enega bedečih. Potem je luč zopet utrnil.

Naenkrat vsi kliknejo. Neki papir je zašumel. Takoj zapali Desmalions luč in krikne. Pismo je dospelo! Ni sicer ležalo kakor navadno na pisalni mizi, pač pa tik poleg nje na tleh. Mazeroux se prekriža, drugi so bledi, razen Perenne, ki samo zmaje z rameni, ne da bi rekel besedico.

Ugotovili so, da je pismo zatvorjeno kakor običajno in da nima na prvi pogled ničesar abnormalnega. Tudi to pot je pismo imelo vsebino, ki ni dopuščala nikakršnega dvoma. Zopet je bilo pisano od roke inženjerjeve, podpisano od iste roke, očividno pristno in je povedalo sledeče:

«Dragi moj prijatelj!

Ne, tako se pa ne pustim odpraviti kakor voliček, ki ga ženo v klavnico. Branil se bom in boril do zadnjega vzdiha! Oj, kakšna premenba v vsem! Sedaj imam v rokah dokaze, neprecenljive dokaze. Vem, da se ljubita kakor izpočetka in da se hočeta vzeti in da ju nič ne bo odvrnilo od tega sklepa. Zapisano je z njeno pisavo: ‚Potrpi, moj dragi Gaston! Pogum mi raste. Tem slabeje za njega, ki naju loči in ki mora izginiti.‘

Prijatelj moj, če umrem, boš dobil vsa ta pisma v roko in vse dokumente in dokaze, ki so združeni proti tej zaničljivi kreaturi, in našel jih boš shranjene v blagajni, ki je sama skrita za vetrino. Potem me maščuj! Na svidenje! Morda zbogom!»

To je bilo tretje pismo. Iz svojega groba je Hipolit Fauville strašno obtoževal svojo ženo. Iz svojega groba je odkrival strašno tajnost in razložil vzroke, ki so dovedli do zločina proti njemu: Ana Marija in Gaston Sauverand sta se ljubila! Gotovo poznate tudi onadva tajnost Morningtonove oporoke in sta za pričetek odstranila Kozma, da se polastita njegovega ogromnega, skoraj neizmernega premoženja. Pozneje sta morala s tem delom, enkrat pričetim, nadaljevati, in sta odstranjala še druge tekmece — dediče. Njun zločin pa je izviral iz prvotnega, starejšega občutka. Že popreje sta se ljubila Ana Marija in Gaston Sauverand.

Obnovite naročnino!

Pisalne stroje
nove in rabljene, najcenejše pri 34
L. BARAGA, LJUBLJANA, Šelenburgova ul. 6 I.

Iščejo se
zmožni ključavničarji.
Ponudbe na 2138
Tvornico tanina, d. d., Sisak.

TVRDKA
BESEDNIK & DRUG
LJUBLJANA, Prešernova ul. 5
priporoča svojo bogato zalogo vseh vrst zdravstvenih aparatov in bandaž, kakor trebušne, želodčne pasove za dame in gospode, pasove za noseče ter porodnice, lastnega izdelka irigatorje, varnostne specialne gume, srebrne pesarje in gumi-nogavice ter povoje proti krčnim žilam. 1925 a

Trboveljski premog in drva
13 dobavlja
Družba ILIRIJA, Ljubljana, Kralja Petra trg 8. Telefon 220.
Plačilo tudi na obroke.

Otvoritev vrta.
V nedeljo dne 4. maja se otvori v dobro znani gostilni pri
„Tičku na gričku“
(za Gradom) lep gostilniški vrt s krasnim razgledom. 2152
Preskrbljeno je s pijačo iz najboljših dolenjskih in bizeljskih vinogradov ter izborno kuhinjo. Dobi se: čaj, kava, maliunovec itd.

Najboljša
PUCH-KOLESA
nove konstrukcije z garancijo po znižanih cenah priporoča
IGN. VOK 701-a
Ljubljana, Sodna ulica 7, podružnica Novo mesto.

Prva slov. zidarska zadruga v Ljubljani
registr. zadruga z omejeno zavezo
Pisarna v Ljubljani, Tržaška cesta št. 2
Tehniško vodstvo z oblastveno-avtoriziranim gradbenim inženjerjem.
Projektira in izvršuje vsa v stavbeno in inženjersko stroko spadajoča dela.
Delo solidno! Cene konkurenčne!
252

Dr. 2140
Fr. Virant
ne ordinira.

Dr. Stanko de Gleria
zdravnik v Kranju
zaradi odpotovanja
ne ordinira od 6. maja do 1. junija. 2140a
Od ponedeljka, 2. junija dalje zopet redno ordinira.

2150/a
LOKAL
Marijin trg 2
se odda.
Informacije istotam.

Najnovejša iznajdba!
Brez kvarjenja blaga kemično snaženje in vsako vrstno barvanje oblek
Anton Boc
Ljubljana, Šelenburgova ul. 6, I. nadstr. 414/a Glince-Vič 46.

Ažurira
Toni Jager - Černe
Dvorni trg 1.
26

Pravi „Goiser“-čevlji, čevlji za smučí ter lovski čevlji vseh vrst se izdelujejo v znani solidni švljarski delavnici 27
J. BRAJER
LJUBLJANA
Turjaški trg (Breg) 1.
Istotam se izdelujejo tudi vse vrste drugih obuval, od najpreprostejše do najfinejše izdelave.
Cene solidne! Postrežba točna!

Kruševačka tvornica mila „Merima“
Djurković, Ristić & Komp.
Ustanovljena 1839. l. **KRUŠEVAC** Obnovljena 1897. l.
Proizvaja se na dan 5 vagonov mila.
Obvešča p. n. občinstvo, da se udeleži
III. zagrebškega velesajma
od 27. aprila do 5. maja t. l. v poslopju B, skupina X, mesto št. 165. 1765/a
Na semnju bodo razstavljeni vzorci vseh naših mil zaradi pregleda in prejema naročil.

FAFF šivalni stroji
so med dobrimi najboljši!
15-letna garancija.
Solidne cene. Prodaja na obroke.
416-a Dobe se le pri tvrdki
IGN. VOK, Ljubljana, Sodna ul. 7. Podružnica: NOVO MESTO.

Pri 10- do 20procentnem popustu

se prodaja
pri A. Šinkovec nasl. K. Soss
Ljubljana, Mestni trg 19.
Došle novosti:
Za dame: Svila za klobuke in obleke, modni trakovi, barvasti etamin in satin; svileni in volneni jumperji, bluze, rokavice, nogavice itd. itd.
Za gospode: srajce zadnje novosti, kravate itd.
Cene konkurenčne. Razpošilja se po pošti.

Inozemska družba za **lesno stroke**
išče trajne zveze z resnično dobave zmožnimi dobavitelji v svr
prejemanja vsakovrstnega smrekovega, jelkinega, bukovega obre
nega materijala. — Ponudbe in korespondenca naj se vpošljejo p
„Lesna družba“ vratarju hotela „Union“, Ljubljana. 2157

2162/a

✝

Potrti od globoko žalosti naznanjamo tužno vest, da je naša zlata, predobra in nenadomestljiva mamica, odnosno stara mama, teta in tašča, gospa

Katarina Čaks, roj. Mihor
zasebnica

v petek dne 2. t. m. po kratki in mukepolni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, Bogu vdano zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo dne 4. maja 1924 ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti — Kolizej na Gosposvetski cesti (odhod iz Anton-Knezove ulice) — na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 2. maja 1924.

Žalujoči rodbini Čaks in Urbas in ostali sorodniki.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani

2163/a

✝

Antonija Bögel naznanja v svojem in v imenu vseh ostalih sorodnikov prežalostno vest, da je njena iskrenoljubljena hčerka

Emica

v nežni dobi štirinajstih let po daljšem bolehanju, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne Emice bo v nedeljo dne 4. t. m. **ob 14. uri** iz hiše žalosti, **Gosposvetska cesta 13,** na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 2. maja 1924.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

ZAHVALA. 2151/a

Za vse nam mnogobrojno izraženo srčno sočutje ob priliki izgube naše ljubljene

NADE

kakor tudi za časteče spremstvo in podarjeno cvetje izrekamo vsem udeležencem našo srčno hvalo.

Posebna dolžnost pa nam je zahvaliti se cenj. obitelji Viktorja Korsike, ravnateljstvu dekliške vadnice in gospoj Grasselijevi ter sokolkam preljube rajnice.

Iskrena hvala!

V Ljubljani, dne 1. maja 1924.

Žalujoča rodbina Slavo Kobè.

✝

Vsem, ki so ga poznali, javljamo globoko potrti pretresujočo vest, da nam je umrl naš dobri oče, stari oče in tast, gospod

MELHIJOR PIRC.

Kratka, pa mukepolna bolezen mu je pretrgala nit življenja.

Pogreb predragega pokojnika se vrši v soboto ob 15. uri iz državne splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 2. maja 1924.

2153/a **Zalujoči ostali.**

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Vsakovrstne tiskovine prevzema
- - - - - in lično izdeluje - - - - -
JOSIP KRMPOTIĆ
Kartonaža - Tiskarna - Knjigoveznica
- Rastrirnica in papirna industrija -
Naslov za Ljubljano: Poštni predal 165. 1881a
VIR - DOMŽALE (p. Dob).